

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2023

Sipoon kunta

Käsitelty valtuustossa 3.6.2024.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä.....	1
1 Johdanto.....	2
2 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Sipoossa	3
2.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet.....	3
2.2 Terveydenedistämisasiivisuus	6
3 Katsaus sipoolaisten hyvinvointiin vuonna 2023.....	8
3.1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi.....	8
3.1.1 Talous, elinvoima ja väestö.....	8
3.1.2 Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet.....	10
3.1.3 Nuoret ja nuoret aikuiset.....	13
3.1.4 Työikäiset	18
3.1.5 Ikäihmiset.....	19
3.1.6 Kaikki ikäryhmät.....	20
3.1.7 HYTE-kerroin.....	22
4 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet vuonna 2023	27
4.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Sipoon kuntastrategiassa ja laajassa hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa 2021–2025	27
4.2 Toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet vuonna 2023.....	28
4.2.1 Konsernipalvelut	28
4.2.2 Arki ja vapaa-aika	29
4.2.3 Koulutus.....	33
4.2.4 Varhaiskasvatus	35
4.2.5 Yhdyskunta ja ympäristö.....	36
5 Yhteenveto ja johtopäätökset.....	37
6 Käsittely toimitelmissä	37
7 Liitteet.....	38
Liite 1 Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin taulukot ja kuvat.....	38
Liite 2 Kunnan tuottamia raportteja ja koonteja väestön hyvinvoinnista	41

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2023

Tiivistelmä

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Kuntien tulee seurata asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia, niihin vaikuttavia tekijöitä sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain.

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2023 kuvaa väestön hyvinvointia viimeisimmän tiedon valossa. Lisäksi vuosiraportissa kuvataan kunnan toimialoilla tehtyjä toimenpiteitä väestön hyvinvoinnin edistämiseksi vuonna 2023.

Sipoolaisten hyvinvointi on yleisesti ottaen hyvällä tasolla. Parannettavaa on erityisesti nuorten hyvinvoinnissa. Jotta nuorten hyvinvointia voidaan parantaa, on tärkeää tukea ennaltaehkäisevästi myös lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Lisäksi on tärkeää tunnistaa, mitkä tekijät ovat tukeneet sipoolaisten hyvinvointia.

Sipoon kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmallisuudessa ja systemaattisuudessa on kehitettävää. Sipoon hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden käynnistämiseen kiinnitetään erityistä huomiota vuoden 2024 aikana.

Sipoon kunnan toiminnassa on toteutettu vuonna 2023 useita väestön hyvinvointia ja terveyttä edistäviä toimenpiteitä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä on toteutettu kunnan kaikkien toimialojen toiminnassa. Valtuustokauden 2021–2025 hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa kuvatut hyvinvointitavoitteet ovat kuitenkin hyvin laajoja, eikä niitä ole määritelty konkreettisesti. Näin ollen ne eivät ole erityisesti suunnanneet kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin 2023 asiakirjaversioon on koottu keskeisiä indikaattoreita väestön hyvinvoinnista. Laajempi katsaus väestön hyvinvointia kuvaaviin indikaattoreihin löytyy sähköisestä hyvinvointikertomuksesta: [Hyvinvointikertomus](#).

1 Johdanto

Mikä on hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus?

Kuntalain (410/2015) 1 §:n mukaan kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Lisäksi lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 6 § velvoittaa kuntia seuraamaan asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä. Kunnan tulee seurata myös kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain.

Hyvinvointikertomus on kunnan eri toimialojen yhdessä laatima tietopaketti kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin vaikuttavista tekijöistä. Hyvinvointikertomus kokoaa yhteen kunnan työn väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma laaditaan kerran valtuustokaudessa. Lisäksi vuosittain laaditaan hyvinvointikertomuksen vuosiraportti, jossa raportoidaan väestön hyvinvoinnin tilasta sekä edellisen vuoden aikana toteutetuista toimenpiteistä.

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2023

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2023 kuvaa väestön hyvinvointia viimeisimmän tiedon valossa sekä kunnan eri toimialoilla tehtyjä toimenpiteitä väestön hyvinvoinnin edistämiseksi.

Luvussa 2 kuvataan Sipoon hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet sekä Sipoon kunnan terveydenedistämisaktiivisuutta. Luvussa 3 luodaan katsaus sipoolaisten hyvinvointiin. Luvussa 4 kuvataan vuonna 2023 tehdyt hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet ja muut erityiset toiminnan painopisteet kunnan toimialoilla. Luvussa 5 kuvataan vuosiraportin yhteenveto ja johtopäätökset, luvussa 6 vuosiraportin käsittelyprosessi kunnan toimielimissä ja luvussa 7 vuosiraportin liitteet.

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin 2023 asiakirjaversioon on koottu keskeisiä indikaattoreita väestön hyvinvoinnista. Laajempi katsaus väestön hyvinvointia kuvaaviin indikaattoreihin löytyy sähköisestä hyvinvointikertomuksesta: [Hyvinvointikertomus](#).

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin 2023 laadintaprosessi

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin 2023 laadinnasta on vastannut hyvinvointipäällikkö yhdessä kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) työryhmän kanssa. Hyte-työryhmässä ovat edustettuina kaikki kunnan toimialat.

Kunnan toimialoilta kerättiin sähköpostitse tietoa toimialan toimintaan liittyvistä avainlukuista, väestön hyvinvointia koskevista havainnoista sekä väestön hyvinvointiin liittyvistä raporteista, joita toimialoilla on koostettu. Lisäksi toimialoilta kerättiin tietoa vuonna 2023 toteutetuista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteistä ja muista toiminnan painopisteistä. Tiedon kokoamisesta on vastannut hyvinvointipäällikkö yhdessä hyte-työryhmän kanssa.

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti käsitellään hyvinvointijaostossa, kunnanhallituksessa ja kunnanvaltuustossa.

2 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Sipoossa

2.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Sipoon toimielinorganisaatiossa

Sipoon kunnan hallintosäännön mukaan kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä huolehtiminen on kunnanhallituksen hyvinvointijaoston tehtävä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevat päätökset tehdään kunnanhallituksessa ja kunnanvaltuustossa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista asioista pyydetään tarvittaessa lausuntoja muilta toimielimiltä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Sipoon henkilöstöorganisaatiossa

Sipoon kunnan henkilöstöorganisaatiossa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatio- ja johtamisvastuu sijoittuu arjen ja vapaa-ajan toimialalle hyvinvointipalveluiden palvelualueelle.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuitenkin poikkihallinnollista ja läpileikkaavaa toimintaa, joka tulee huomioida kaikkien toimialojen toiminnassa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatio

Hyvinvointipäällikkö vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatiosta sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen prosessien johtamisesta. Hyvinvointipäällikön tehtäviin kuuluvat muun muassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden, toimintatapojen ja käytäntöjen suunnittelu, kehittäminen, toimeenpano ja koordinaatio, hyvinvointikertomuksen ja muiden lakisääteisten suunnitelmien valmistelun koordinaatio sekä kenttää koskeva viestintä. Hyvinvointipäällikkö toimii hyvinvointijaoston esittelijänä sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen valmistelijana.

Sipoon kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä on keskeinen kunnan hyte-työn koordinaatiota tukeva työryhmä. Työryhmässä ovat edustettuina kaikki kunnan toimialat. Puheenjohtajana toimii hyvinvointipäällikkö. Työryhmä on aloittanut toimintansa syksyllä 2023. Työryhmän jäsenet toimivat toimialojensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyshenkilöinä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmän tehtäviä ovat muun muassa

- kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön koordinaatio ja valmistelu
- hyvinvointikertomustyön valmistelu ja koordinaatio vuosittain ja valtuustokausittain
- hyvinvointitiedon seuranta
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvien työryhmien kokonaisuuden koordinaatio
- hyvinvointijaoston ja vaikuttamistoimielinten käsittelyyn menevien asioiden valmistelu
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä koskeva sisäinen ja ulkoinen viestintä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiedolla johtaminen

Vaikuttava hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö edellyttää toimivaa tiedolla johtamista. Näin voimme tunnistaa väestön keskeiset hyvinvointiin liittyvät haasteet, joihin toimenpiteitä erityisesti suunnataan. Näin myös kohdennamme käytettävissä olevat resurssit suunnitelmallisesti.

Sipoon hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiedolla johtamisen rakenteista on valmisteltu luonnos, jota tarkennetaan vuoden 2024 aikana. Hyte-tiedolla johtamisen rakenteessa kuvataan, miten kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä ohjaavat suunnitelmat ja ohjelmat muodostavat kokonaisuuden ja miten vuosittainen hyvinvointisuunnittelu rakentuu suhteessa kunnan talouden ja toiminnan suunnitteluun.

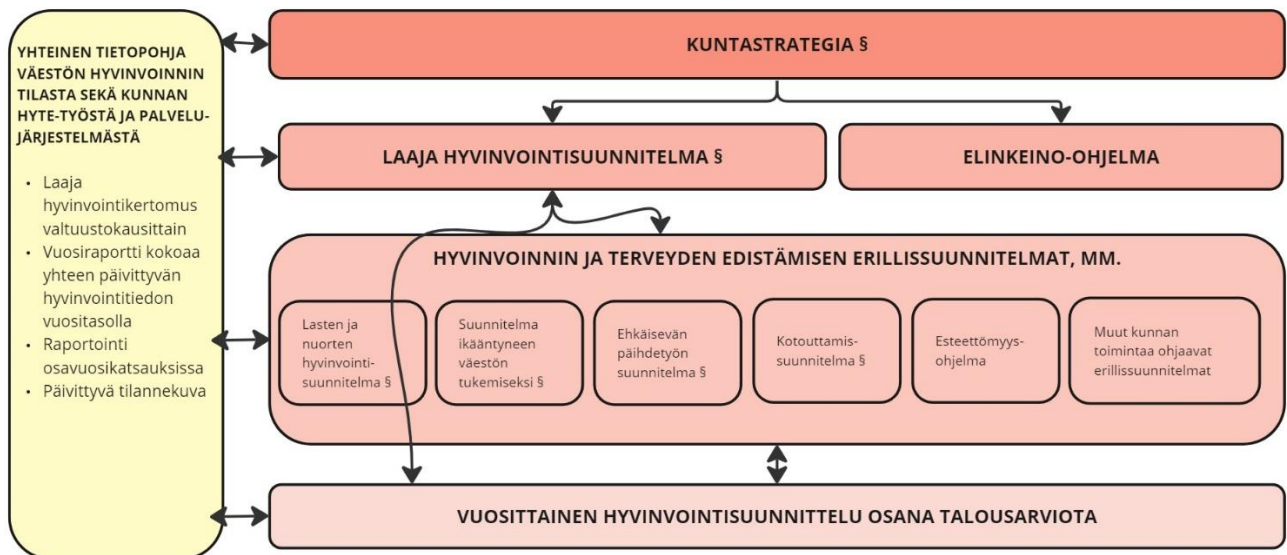
Kuviossa 1 kuvataan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ohjaavien ohjelmien ja suunnitelmien kokonaisuus. **Kuntastrategia** on keskeisin kunnan toimintaa ohjaava strateginen suunnitelma. Siinä kuvataan myös keskeisimmät hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiset linjaukset.

Valtuustokausittain valmistellaan **lakisääteinen laaja hyvinvointisuunnitelma**, joka on kunnan kaikkien toimialojen yhteinen hyte-työn strateginen suunnitelma. Se kokoaa yhteen kunnan keskeiset, tietoon pohjautuvat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet sekä niitä tukevat toimenpiteet.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen erillisuunnitelmissa kuvataan tarkemmin kunkin tehtäväalueen tavoitteita ja toimenpiteitä sekä operatiivista toimintaa. **Vuosittainen hyvinvointisuunnittelu** tehdään osana talousarviota. Eri tason suunnitelmissa ja ohjelmissa hyödynnetään **yhteistä tietopohjaa**.

Kuvio 1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ohjaavien ohjelmien ja suunnitelmien kokonaisuus.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ohjaavat ohjelmat ja suunnitelmat

Vuositasolla hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön suunnittelu kytkeytyy kunnan talous- ja toimintasuunnitteluun (kuvio 2). Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti valmistellaan ja käsitellään samanaikaisesti kunnan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen kanssa. Vuosiraportti sisältää katsauksen väestön hyvinvointiin sekä raportoinnin edellisen vuoden hyte-toimenpiteistä. Seuraavan vuoden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet määritellään osana talousarviovalmistelua, ja toimenpiteet vahvistetaan osana seuraavan vuoden talousarviota. Samalla varmistetaan, että toimenpiteiden toteuttamiseen on käytettävissä riittävät resurssit.

Kuvio 2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosittainen suunnittelu.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkostoyhteistyö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä keskeistä on sekä kunnan sisäinen että sidosryhmien kanssa tehtävä poikkihallinnollinen ja monialainen yhteistyö. Keskeisiä Sipoon kunnan sidosryhmiä ja kumppaneita hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä ovat muun muassa Itä-Uudenmaan hyvinvointialue sekä kunnan alueella toimivat muut julkiset toimijat, järjestöt ja yksityiset yritykset.

Sipoon hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkostoyhteistyön rakenteita valmistellaan vuoden 2024 aikana.

2.2 Terveydenedistämisasiivisuus

Terveydenedistämisasiivisuus kuvaa sitä, miten hyvin kunta on toteuttanut väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäväänsä sekä siihen liittyviä toimenpiteitä. Terveyden edistämisasiivisuus muodostuu seitsemästä eri terveyden edistämisen osa-alueesta: sitoutuminen, johtaminen, terveysseuranta ja tarveanalyysi, voimavarat, yhteiset käytännöt, osallisuus sekä muut ydintoiminnot.

TEAvisari on kuntien terveydenedistämisasiivisuutta kuvaava verkkopalvelu. TEAvisarissa kuntien terveydenedistämisasiivisuutta arvioidaan seitsemällä kunnan sektorilla: kuntajohdossa, perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, liikunnassa, perusterveydenhuollossa ja kulttuurissa. Hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa kuvattavat TEAvisarin tiedot perustuvat TEAvisarin eri sektoreiden viimeisiin tiedonkeruisiin. Kunkin sektorin tiedot päivittyvät kahden vuoden välein.

Sipoon TEAvisari-tuloksissa on parannettavaa kaikilla sektoreilla. Sipoon kaikkien sektoreiden TEAvisari-pistemäärä on 58 pistettä, kun koko maan keskiarvo on 70 pistettä. Eri sektoreiden pisteiden vaihteluväli on 47–67.

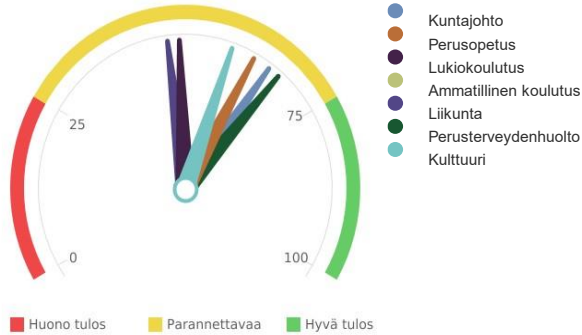
Sipoon Kuntajohdon TEAvisari-pistemäärä on 65, kun koko maan keskiarvo on 82 pistettä. Kuntajohdossa seurannan ja tarveanalyysin osa-alue on hyvällä tasolla. Muilla osa-alueilla on parannettavaa. Eniten kehitettävää on osallisuuden osa-alueella. Osallisuuden osa-alueella on huomattavasti parannettavaa myös muilla sektoreilla.

Sipoossa ei ole ollut systemaattista prosessia TEAvisari-tiedonkeruiden vastausten kokoamiseen ja yhteiseen käsittelyyn. Näin ollen vastauksissa voivat korostua tiedonkeruuseen vastanneen käsitykset, mikä voi heikentää tulosten luotettavuutta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa (ks. luku 3.1.7 HYTE-kerroin) määräytyy TEAvisarin tulosten perusteella, mikä korostaa tarvetta luoda systemaattinen prosessi TEAvisarin tiedonkeruisiin vastaamiseen.

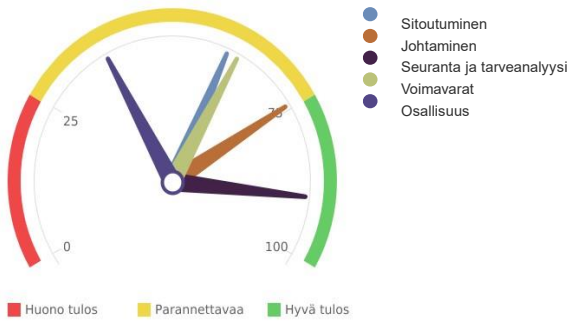
Sipoon kunnan kaikki terveydenedistämisasiivisuutta koskevat tiedot ovat TEAvisarin verkkopalvelussa: [Tulokset - TEAvisari - Terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmä](#).

Kuvio 3. Terveydenedistämisen aktiivisuus Sipoon kunnan kaikilla sektoreilla asteikolla 0–100.

Kaikki sektorit : Sipoo 2023

Kuvio 4. Terveydenedistämisen aktiivisuus Sipoon kunnan kuntajohdossa asteikolla 0–100.

Kuntajohto : Sipoo 2023

Taulukko 1. Terveydenedistämisen aktiivisuus Sipoon kunnan kaikilla sektoreilla asteikolla 0–100.

	Sipoo	IU-HVA	Koko maa
Kaikki sektorit	58	65	70
Kuntajohto	65	76	82
Perusopetus	62	63	65
Lukiokoulutus	49	56	65
Ammatillinen koulutus	-	61	64
Liikunta	47	60	72
Perusterveydenhuolto	67	64	70
Kulttuuri	58	74	71

Taulukko 2. Terveydenedistämisen aktiivisuus Sipoon kunnan kuntajohdossa asteikolla 0–100.

	Sipoo	IU-HVA	Koko maa
Kuntajohto	65	76	82
Sitoutuminen	60	76	83
Johtaminen	74	85	86
Seuranta ja tarveanalyysi	90	88	90
Voimavarat	62	72	78
Osallisuus	38	59	77

3 Katsaus sipoolaisten hyvinvointiin vuonna 2023

THL on valmistellut ehdotuksen kuntien laajan hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällöksi. Ehdotus auttaa kuntia valitsemaan ne indikaattorit, joilla voi riittävän tarkasti seurata asukkaiden hyvinvoinnin tilaa.

Laajan hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällön mukaiset indikaattoritiedot ovat nähtävissä hyvinvointikertomuksen vuosiraportin sähköisessä versiossa: [Hyvinvointikertomus](#).

Hyvinvointikertomuksen vuosiraporttiin 2023 on koottu joitakin keskeisiä indikaattoreita, joiden avulla seurataan väestön hyvinvoinnin kehittymistä valtuustokauden aikana. Indikaattoreiden valinnassa on huomioitu Sipoon kuntastrategia sekä laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman 2021–2025 tavoitteet.

Luvussa 3.1 kuvataan väestön hyvinvointia ja kunnan palveluita indikaattori- ja tilastotiedon valossa. Raporttiin on nostettu ikäryhmittäin tilastoja, jotka koskevat ikäryhmän elintapoja, elämänlaatua ja osallisuutta, opiskelua, työtä ja toimeentuloa, turvallisuutta, asumista ja ympäristöä sekä palveluita ja niiden käyttöä. Indikaattoritietoa on täydennetty kunnan toimialojen tuottamalla tiedolla sipoolaisten hyvinvoinnista ja hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä.

Valtuustokauden 2021–2025 hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa Sipoon vertailualueiksi on valittu Porvoon ja Loviisan kunnat, Itä-Uudenmaan hyvinvointialue sekä koko maan keskiarvot. Hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa käytetään samoja vertailualueita.

3.1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

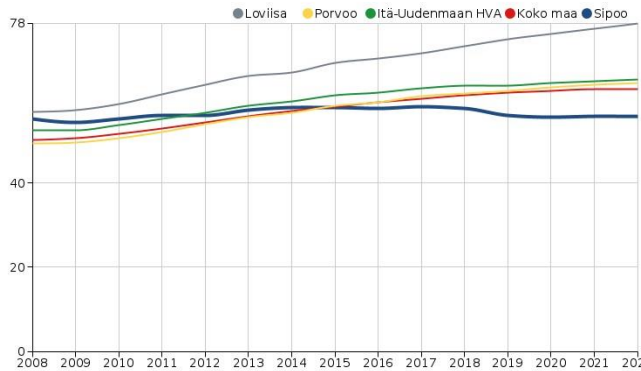
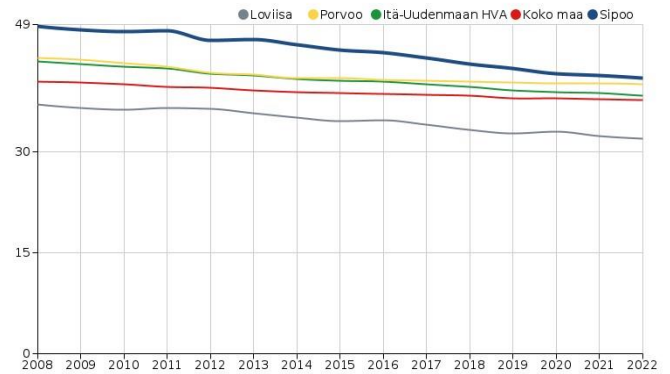
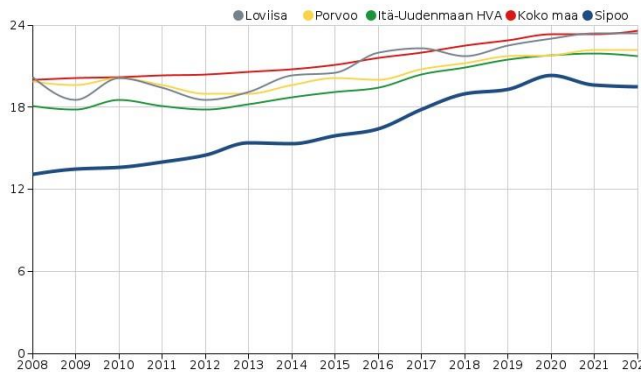
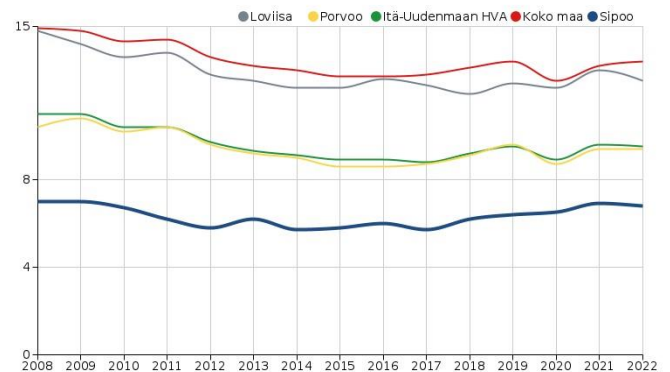
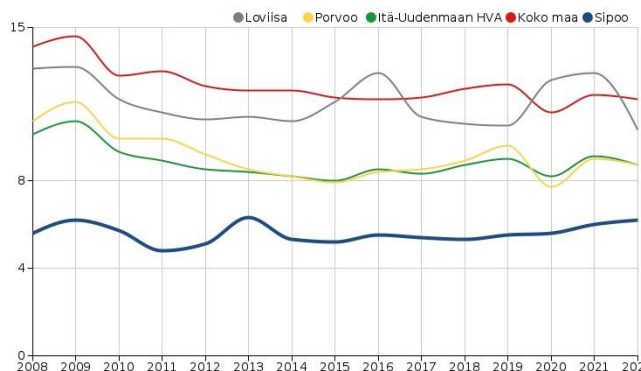
3.1.1 Talous, elinvoima ja väestö

Sipoon kunnan taloudellinen tilanne on ollut hyvä. Joulukuussa 2023 julkaistun alueiden elinvoimaa sekä veto- ja pitovoimaa tarkastelevan [EVP-indeksin](#) mukaan Sipoo on Suomen 4. elinvoimaisin kunta.

Vuoden 2022 lopussa Sipoon väkiluku oli 22 320. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Sipoon väestön odotetaan kasvavan. Sipoon väestöä, väestön kehitystä ja elinvoimaa kuvaavat indikaattorit ovat positiivisemmat kuin koko maassa keskimäärin tai muilla vertailualueilla. Sipoossa on lapsiperheitä enemmän ja yhden vanhemman perheitä vähemmän kuin vertailualueilla. Sipoossa sekä pienituloisuusaste että lasten pienituloisuusaste ovat huomattavasti pienemmät kuin vertailualueilla.

Taulukko 3. Sipoon väestö ikäryhmittäin 31.12.2022 sekä väestöennuste ikäryhmittäin vuoteen 2030 mennessä.

	Väestö 31.12.2022	Väestöennuste 2030
Kaikki ikäryhmät	22 320	25 253
Alle 15-vuotiaat, %	17,5	17,2
15–64-vuotiaat, %	64,2	60,8
Yli 64-vuotiaat, %	18,3	22,0

Talous, elinvoima ja väestö
Kuvio 5. Demografinen huoltosuhde.

Kuvio 6. Lapsiperheet, % perheistä.

Kuvio 7. Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä.

Kuvio 8. Kunnan yleinen pienituloisuusaste.

Kuvio 9. Lasten pienituloisuusaste.

3.1.2 Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Kouluterveyskyselyn viimeisimmät tulokset julkaistiin syksyllä 2023. Kouluterveyskyselyn mukaan 4. ja 5. luokan oppilaiden hyvinvointi on pääsääntöisesti hyvällä tasolla. 86,5 prosenttia 4. ja 5. luokan oppilaista on tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä. 10,8 prosenttia koki terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi.

MOVE!-mittausten mukaan 4. ja 5. luokan oppilaista noin joka neljännellä on heikko fyysinen toimintakyky. Osuutta voidaan pitää suurena, vaikka se on pienempi kuin vertailualueilla. 2–12-vuotiaista lapsista noin viidesosa on ylipainoisia. 4. ja 5. luokan oppilaista liki viidesosa (16,2 %) on kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana.

Sipoolaisilla 0–7-vuotiailla oli huomattavasti vähemmän perusterveydenhuollon lastenneuvolakäyntejä kuin vertailualueilla. Neuvolakäyntien määrä suhteessa 0–7-vuotiaiden määrään on laskenut huomattavasti viimeisten vuosien aikana.

Varhaiskasvatuksessa voidaan seurata esimerkiksi lasten sairauspoissaolojen ja muiden poissaolopäivien määrää, mutta näistä ei kerätä systemaattisesti dataa, koska varhaiskasvatukseen osallistuminen ei ole velvoittavaa. Alle 3-vuotiaita osallistuu varhaiskasvatukseen aiempaa suurempi osuus valtakunnallisten perhevapaaudistusten sekä yleisen taloustilanteen vuoksi. Lasten tarpeet huomioidaan esiopetuksen ja perusopetuksen nivelvaiheessa. Sipoossa on vuonna 2023 panostettu vahvasti joustavan esi- ja alkuopetuksen yhteistyön kehittämiseen, jossa yhtenä tärkeänä elementtinä on tarvittavien tehostetun ja erityisen tuen pedagogisten ratkaisujen jatkumon turvaaminen. Myös esiopetusikäisten lasten erityisopetus järjestetään varhaiskasvatuksen ja koulutuksen toimialojen yhteistyönä, molempien toimialojen ammattilaisten osaamista hyödyntäen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden siirtyminen hyvinvointialueille on tuonut haasteita moniammatilliseen yhteistyöhön. Sipoon kunnan yhdyspinnat Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa ovat vasta rakentumassa. Myös henkilöstön saatavuuden haasteet vaikuttavat lasten ja nuorten palveluiden järjestämiseen ja siihen, miten kunnan palveluissa voidaan tukea lapsia ja lapsiperheitä.

Varhaiskasvatuksen kehittävän palautteen analyysi

Vuosittain varhaiskasvatuksen palveluissa tehtävässä kehittävän palautteen analyysissä tarkastellaan neljää lasten hyvinvoinnin osatekijää: oppimista, liikkumista, emootioita ja sosiaalisuutta. Toimintavuoden 2022–2023 analyysistä voimme todeta esimerkiksi seuraavia hyvinvointiin liittyviä tekijöitä:

- Muuhun Suomeen verrattuna Sipoossa havainnoitiin useammin vertaisryhmätoimintaa, ja edelliseen vuoteen verrattuna lapsen sitoutuminen on harvemmin keskeytynyt. Aikuisen tavoittelevan ja osallisuuden toiminnan lisääntyminen edellisestä vuodesta näyttää tukevan lasten keskinäistä vuorovaikutusta.
- Lasten kuormittava liikunta jää Sipoossa alle valtakunnallisten liikuntasuosittelujen. Vähäiseen kuormittavan liikunnan määrään on syytä kiinnittää huomiota, sillä monipuolisen ja riittävän liikunnan vaikutukset ovat osoitettu kiistatta merkityksellisiksi pienten lasten hyvinvoinnille, kasvulle ja kehitykselle.
- Observointiaineisto osoitti, että lasten osallistumista havaittiin peräti 41,3 prosenttia toiminta-ajasta, hiukan muuta Suomea enemmän. Kaikista vahvimmin osallisuus korostui vapaassa leikissä.

Osallistuminen näyttöytyi etenkin vuorovaikutteisissa tilanteissa, yhteydessä niin toiseen lapseen, vertaisryhmään kuin aikuisen.

- Vetäytyvää orientaatiota havaittiin muuta Suomea vähemmän, ja sen osuus oli laskenut. Suuressa kuvassa ilmiö vaikuttaa myönteiseltä, sillä valtakunnallinen aineisto osoittaa lapsen vetäytymisen yhteyden vaatimattomiin oppimisprosesseihin ja liikkumiseen, sekä vaisuihin emootioihin. Sipoossa lasten positiiviset emootiot korostuivat observoiden kirjaamisissa havainnoissa.

Varhaiskasvatuksen asiakaskysely

Vuoden 2023 asiakaskyselyssä keskityttiin erityisesti huoltajien kokemuksiin osallisuudesta sekä kunnan arvojen toteutumiseen toiminnassamme. Jopa 95 prosenttia huoltajista oli sitä mieltä, että kodin ja varhaiskasvatuksen välinen yhteistyö on avointa ja sujuvaa. Kunnan arvot (avoimuus, palveluaittius, kekseliäisyys) toteutuvat varhaiskasvatuksen toiminnassa 91 prosentin mielestä joko hyvin tai erittäin hyvin.

Asiakaskyselyssä nousi huoli henkilökunnan pysyvyydestä, riittävästä henkilöstöresursseista sekä henkilöstön jaksamisesta. Sijaisresursseihin toivottiin panostusta. Varhaiskasvatuksen toimialalta toivottiin riittävää tiedottamista esimerkiksi henkilöstömuutoksista ja mahdollisista epidemioista. 96 prosenttia asiakkaistamme on tyytyväisiä palvelutarjontaan. Vastausten perusteella voisimme kehittää toimintaamme mm. laajentamalla aukioloaikoja iltapäivätoimintoin, tarjoamalla ilta- ja vuorohoitoa myös Etelä-Sipoon alueella sekä selkeämmällä viestinnällä.

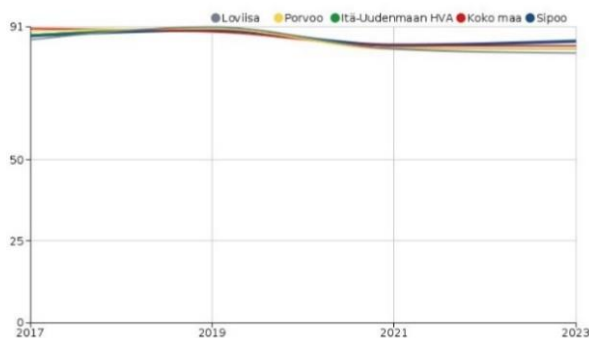
Koulujen havaintoja lasten ja nuorten hyvinvoinnista

Koulujen terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastuksia on toteutettu järjestelmällisesti Sipoon kouluissa. Vuonna 2023 tarkastettiin viisi koulua. Sipoon kouluissa seurataan oppilaiden poissaoloja, ja poissaolot nähdään yhtenä hyvinvoinnin indikaattorina. Kouluissa on havaittu, että kohtaamisilla ja aikuisten läsnäololla on lasten ja nuorten hyvinvoinnille suuri merkitys. Myös koulujen turvallisuuskulttuuri vaikuttaa lasten ja nuorten hyvinvointiin.

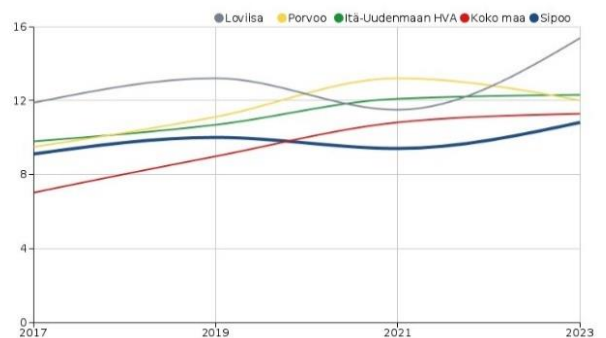
Sipoon koulutuksen toimialoilla on tuotettu vuoden 2023 aikana seuraavat raportit oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointiin liittyen: Kouluterveyskysely (THL) tulokset, oppilaiden hyvinvointikysely 2023 tulokset, huoltajakysely 2023 tulokset, raportit koulujen, koulupoissaolot (kuntatasolla) 2023. Kooste kouluterveyskyselyn 2023 tuloksista ja kouluhyvinvointikyselyn 2023 tuloksista ovat hyvinvointikertomuksen vuosiraportin liitteinä (liite 2).

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

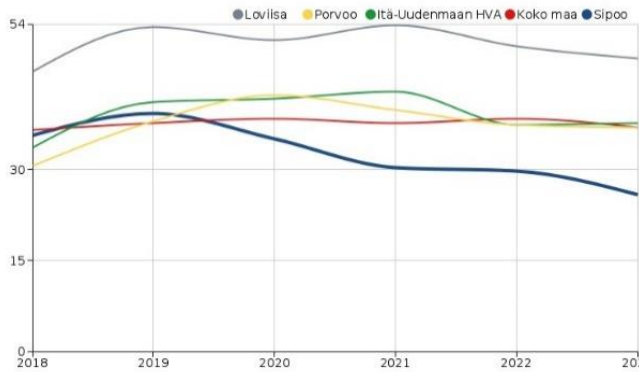
Kuvio 10. Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista.

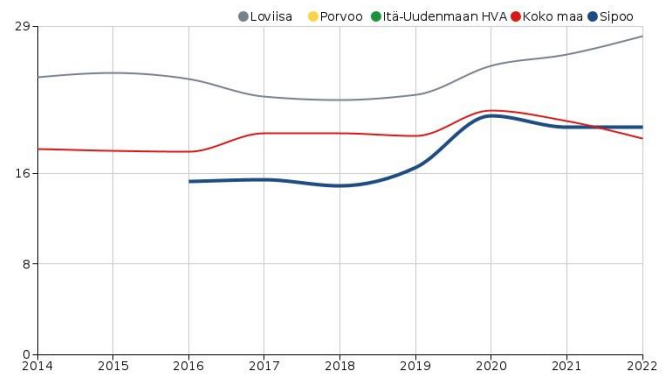
Kuvio 11. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai heikoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista.

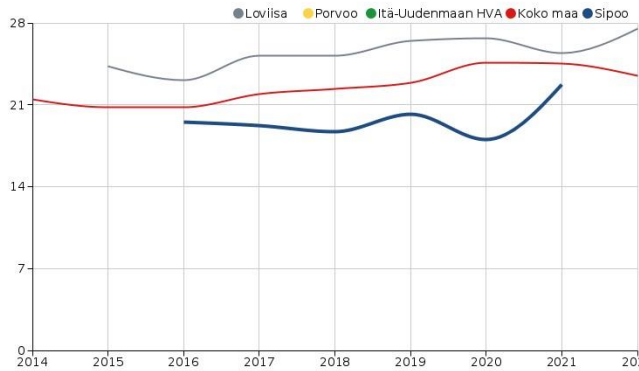
Kuvio 12. Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVEI-mittaus), % 4. ja 5. luokan oppilaista heikko fyysinen toimintakyky.

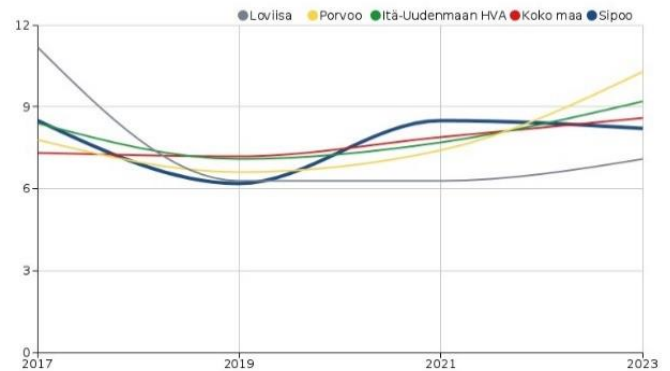
Kuvio 13. Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 2–6-vuotiailla.

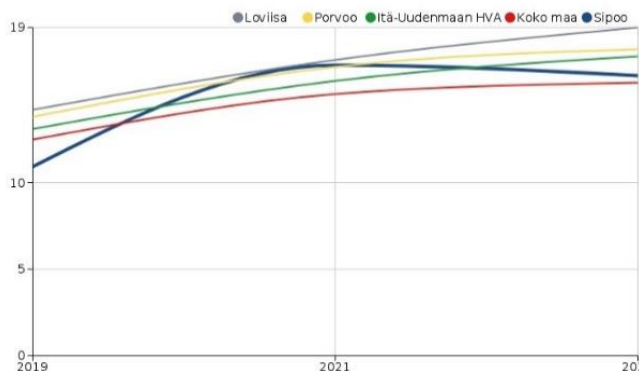
Kuvio 14. Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 7–12-vuotiailla.

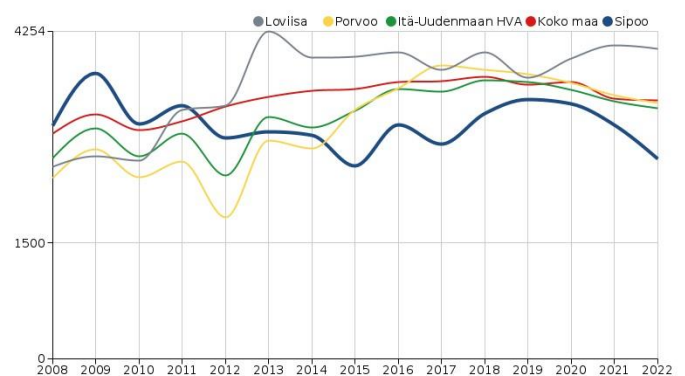
Kuvio 15. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista.

Kuvio 16. Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa, % 4. ja 5. luokan oppilaista.

Kuvio 17. Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1000 0–7-vuotiasta.

3.1.3 Nuoret ja nuoret aikuiset

Kouluterveyskyselyn vuoden 2023 tulosten mukaan 8. ja 9. luokan oppilaiden sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden hyvinvoinnissa on parannettavaa. Kouluterveyskyselyn mukaan näiden ikäryhmien hyvinvointi on huomattavasti heikommalla tasolla kuin 4. ja 5. luokan oppilaiden hyvinvointi.

8. ja 9. luokan oppilaista tyytyväisiä elämäänsä on 63,5 prosenttia. Osuus on pienentynyt neljässä vuodessa liki kymmenen prosenttiyksikköä. Liki kolmasosa oppilaista kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista tyytyväisiä elämäänsä on 64,2 prosenttia. Myös lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista noin kolmasosa kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi.

Yli viidesosa 8. ja 9. luokan oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista kokee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta. Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista on 11,1 prosentilla 8. ja 9. luokan oppilaista ja 12,8 prosentilla lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista. Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista huolta herättävää päihteiden käyttöä on noin viidesosalla. Yli puolet 8. ja 9. luokan oppilaista ja lähes puolet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista ei syö koululounasta päivittäin.

Huomionarvoista on, että sipoolaiset ammattiin opiskelevien 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden kouluterveyskyselyn tulokset ovat monilta osin paremmat kuin 8. ja 9. luokan oppilaiden tai lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden. Tämä saattaa selittyä sillä, että sipoolaisista ammattiin opiskelevista nuorista suurin osa on poikia. Kouluterveyskyselyn tulokset ovat monilta osin paremmat pojilla kuin tytöillä.

MOVE!-mittauksen mukaan 8. ja 9. luokkalaisista yli neljäsosalla on heikko fyysinen toimintakyky. Osuus on pienempi kuin vertailualueilla, mutta sitä voidaan silti pitää suurena.

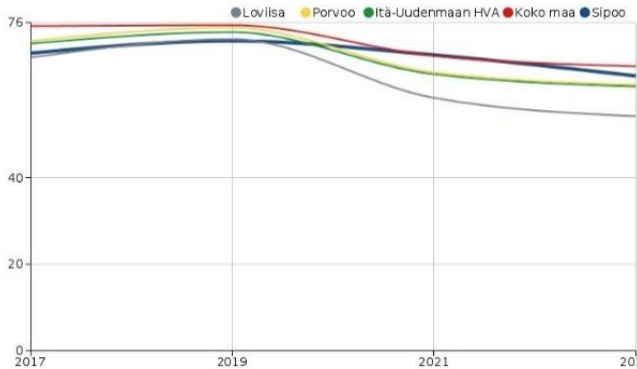
8. ja 9. luokan oppilaista 16,1 prosenttia on kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana. Lukion 1. ja 2. luokan oppilaista noin joka kymmenes on kokenut vuoden aikana vanhempien tai muiden huolta pitävien fyysistä väkivaltaa. Vanhempien tai muiden huolta pitävien väkivaltaa kokeneiden osuus on kasvanut viimeisten vuosien aikana. Osuus on sekä yläaste- että lukioikäisillä suurempi kuin millään vertailualueella.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuus (9,3 %) on kasvanut. Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele eikä ole varusmiespalveluksessa) osuus vuonna 2021 oli liki viidesosa (16,1 %), mikä on enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Syrjäytymisriskissä olevista nuorista on haastavaa saada tarkempaa tietoa.

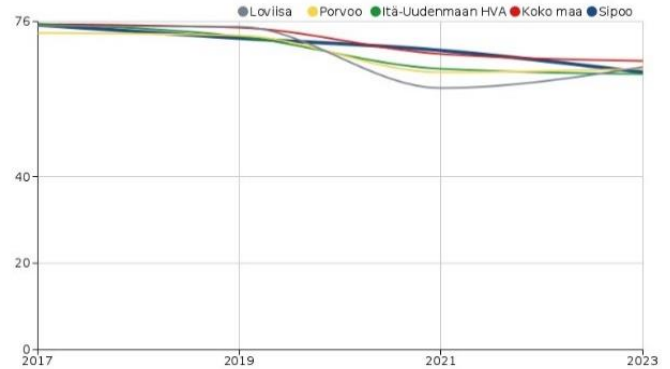
Sipoon koulutuksen toimialoilla on tuotettu vuoden 2023 aikana seuraavat raportit oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointiin liittyen: Kouluterveyskysely (THL) tulokset, oppilaiden hyvinvointikysely 2023 tulokset, huoltajakysely 2023 tulokset, raportit koulujen, koulupoissaolot (kuntatasolla) 2023. Kooste kouluterveyskyselyn 2023 tuloksista ja kouluhyvinvointikyselyn 2023 tuloksista ovat hyvinvointikertomuksen vuosiraportin liitteinä (liite 2).

Nuoret ja nuoret aikuiset

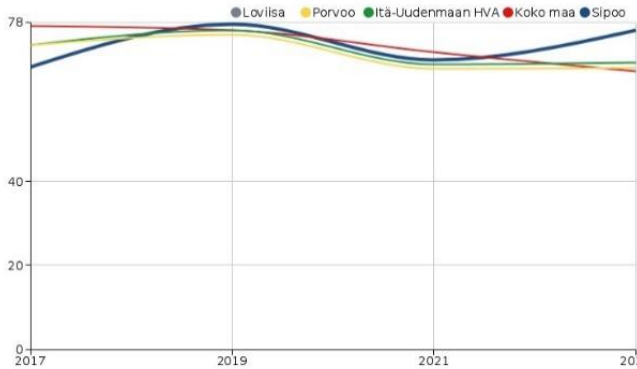
Kuvio 18. Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, %
8. ja 9. luokan oppilaista.

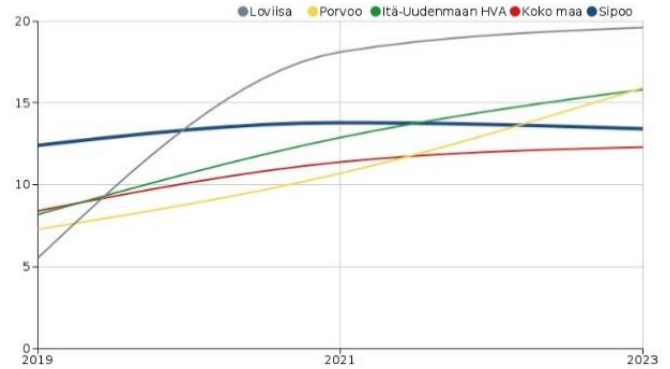
Kuvio 19. Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, %
lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.

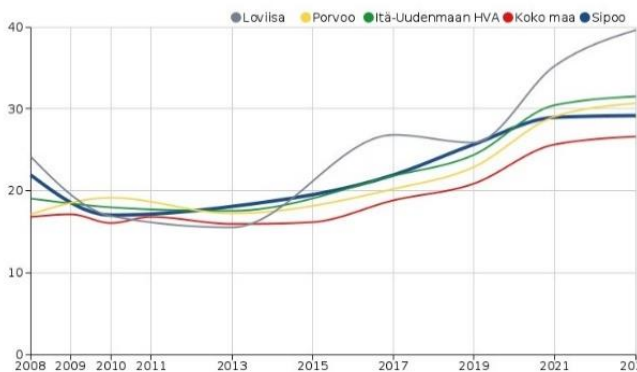
Kuvio 20. Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, %
ammattioppilaitosten 1. ja 2. vuoden
opiskelijoista.

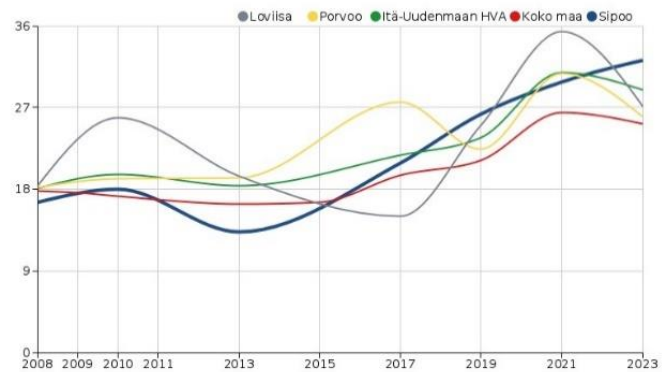
Kuvio 21. Erittäin heikko osallisuuden kokemus,
% 8. ja 9. luokan oppilaista.

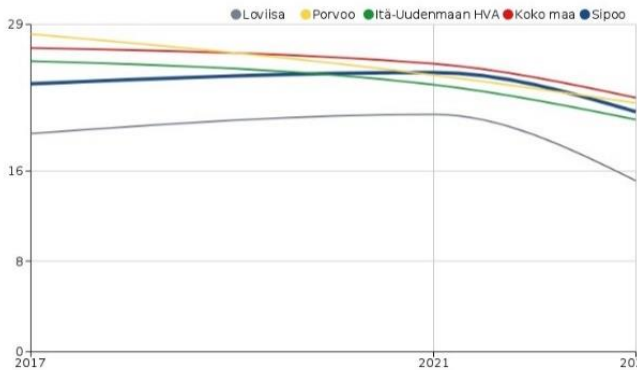
Kuvio 22. Kokee terveydentilansa
keskinkertaiseksi tai heikoksi, % 8. ja 9. luokan
oppilaista.

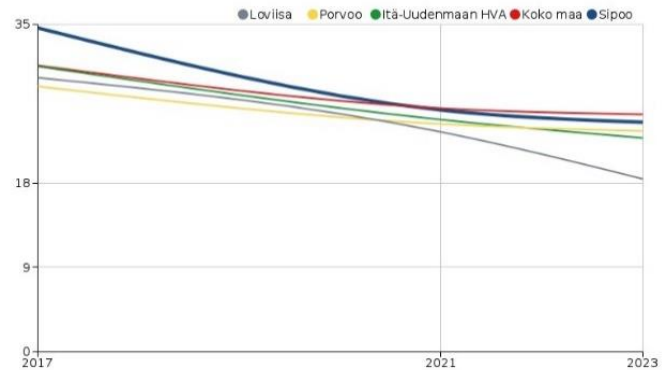
Kuvio 23. Kokee terveydentilansa
keskinkertaiseksi tai heikoksi, % lukion 1. ja 2.
vuoden opiskelijoista.

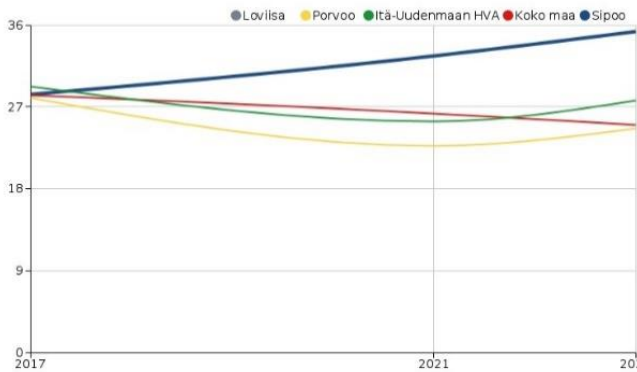
Kuvio 24. Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisten kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista.

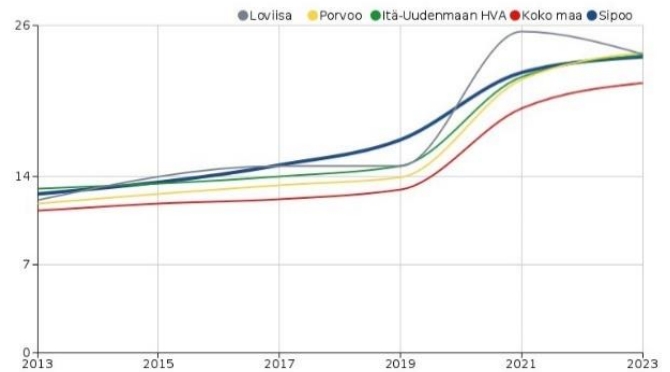
Kuvio 25. Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.

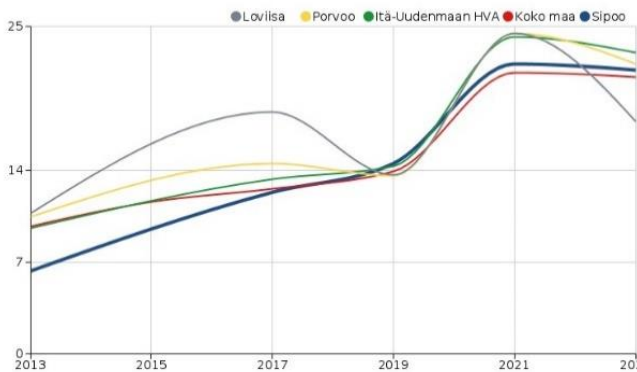
Kuvio 26. Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % ammattioppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.

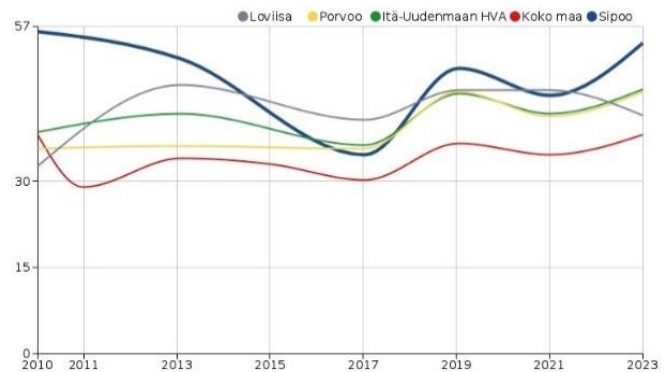
Kuvio 27. Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista.

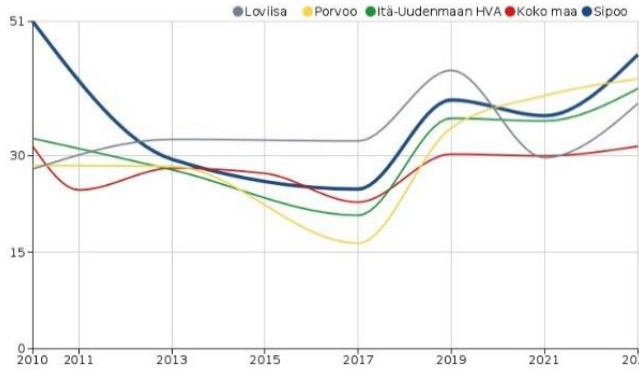
Kuvio 28. Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.

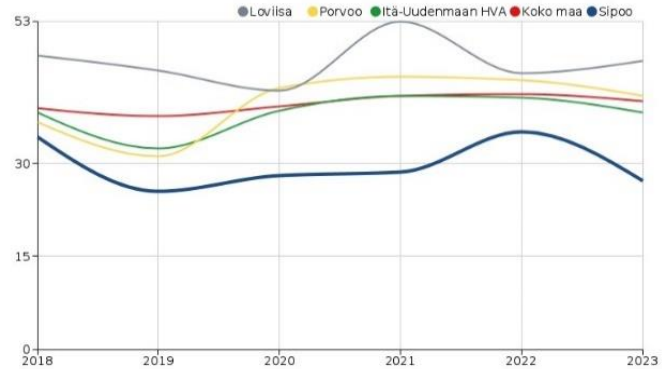
Kuvio 29. Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista.

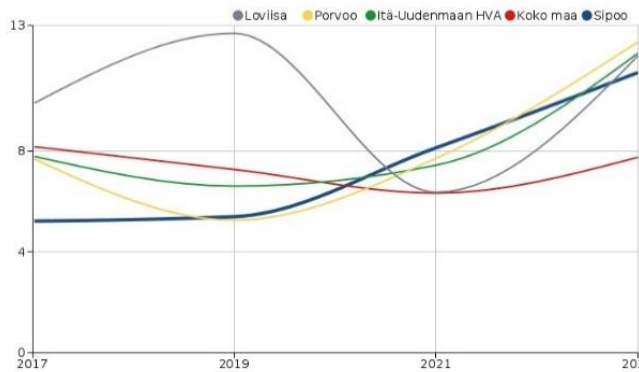
Kuvio 30. Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.

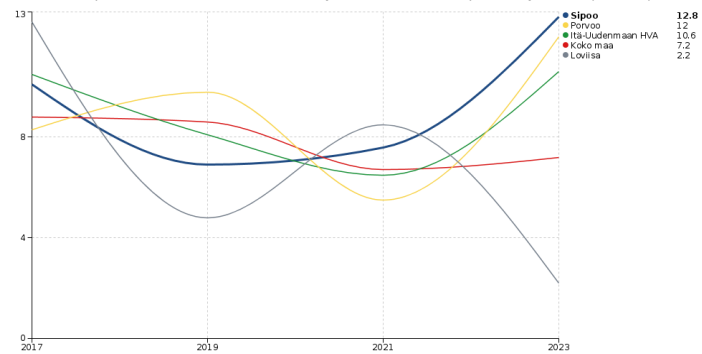
Kuvio 31. Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. ja 9. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky.

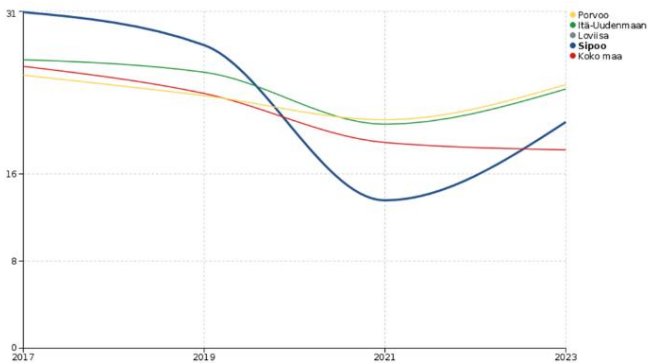
Kuvio 32. Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiini tuotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista.

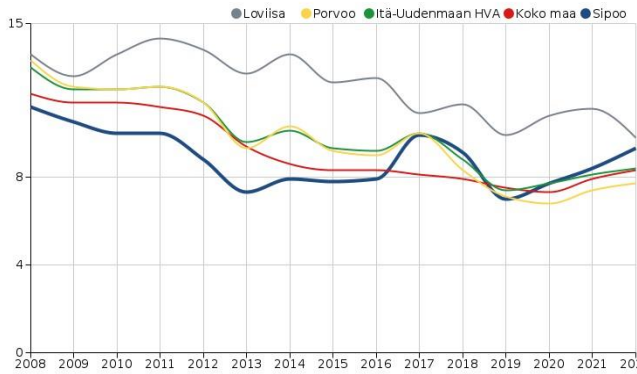
Kuvio 33. Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiini tuotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.

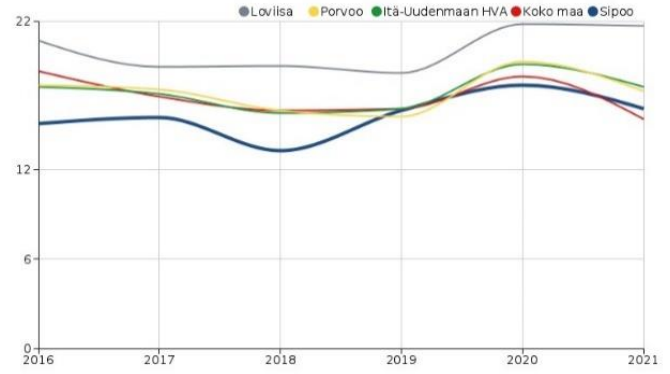
Kuvio 34. Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiini tuotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % ammattioppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.

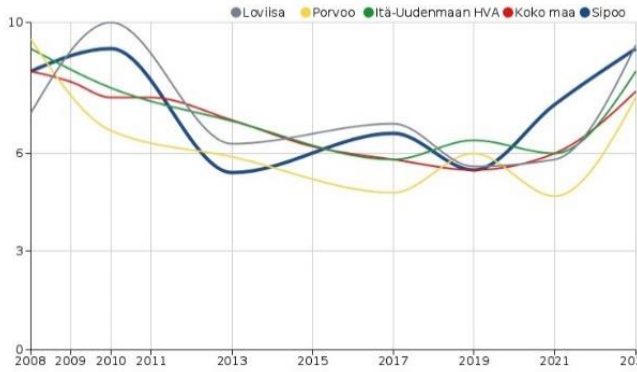
Kuvio 35. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä.

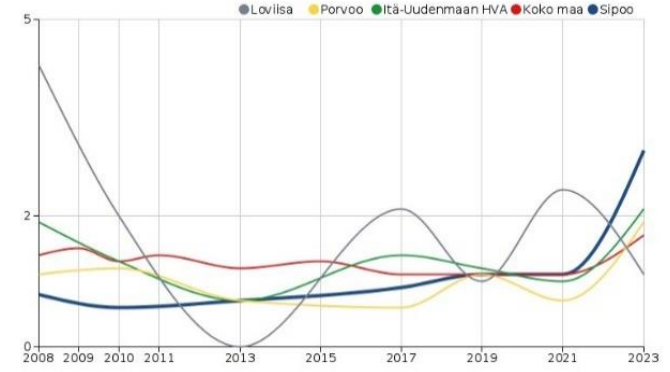
Kuvio 36. Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalveluksessa) olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä.

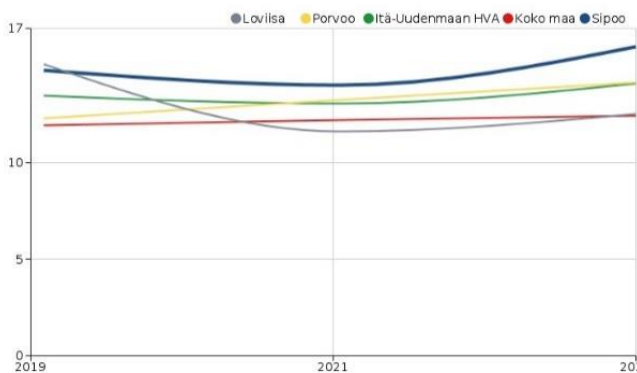
Kuvio 37. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista.

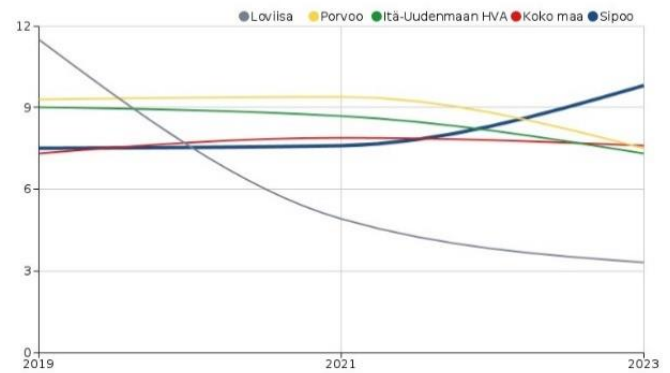
Kuvio 38. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.

Kuvio 39. Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kuvio 40. Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. luokan opiskelijoista.

3.1.4 Työikäiset

Työttömyys on kasvanut hieman vuoden 2023 aikana. Nousua työttömyyslukuissa on vuoden aikana ollut 0,6 prosenttiyksikköä. Tammikuussa 2023 työttömyysprosentti oli 6,5, kun joulukuun vastaava luku oli 7,1.

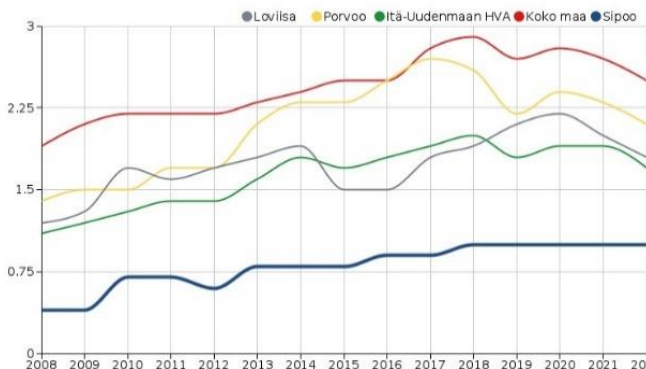
Työikäisten sipoolaisten työkyky on indikaattoritiedon valossa hyvällä tasolla. [Vuonna 2023 julkaistun ikävakioidun työkyvyttömyysindeksin](#) tulokset olivat kolmanneksi parhaat kaikista Suomen kunnista. Työkyvyttömyyseläkettä saavien 25–64-vuotiaiden sekä toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25–64-vuotiaiden osuudet olivat huomattavasti pienempiä kuin vertailualueilla. Mielenterveysperustaisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25–64-vuotiaiden osuus on kasvanut huomattavasti vuodesta 2015 lähtien, mutta myös se on pienempi kuin vertailualueilla.

Maahanmuuttajapalveluiden asiakkaiden määrä on kasvanut huomattavasti vuonna 2023, johtuen pääosin Ukrainan sodan myötä myönnetystä tilapäisen suojelun päätöksistä. Vuoden 2023 aikana asiakkaiden määrä on kasvanut 26:sta asiakkaasta (tammikuu 2023) 105:een (joulukuu 2023). Asiakasryhmään kuuluu kiintiöpakolaisia, tilapäisen suojelun saaneita sekä turvapaikan saaneita.

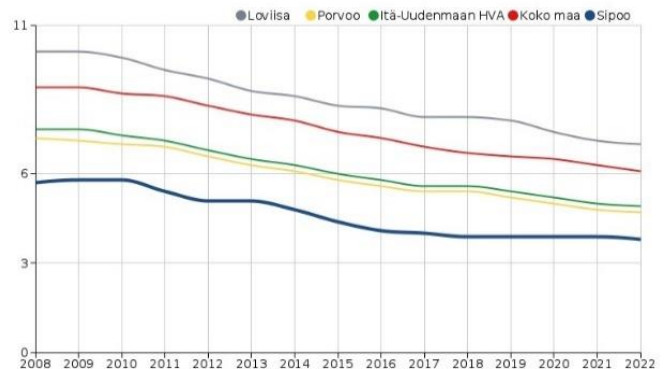
Työikäisten sipoolaisten koettua hyvinvointia ja elintapoja koskevaa tietoa on saatavilla heikosti. Saatavilla oleva indikaattoritieto kuvaa tilanteita, joissa työ- ja toimintakyky on heikentynyt jo huomattavasti.

Työikäiset

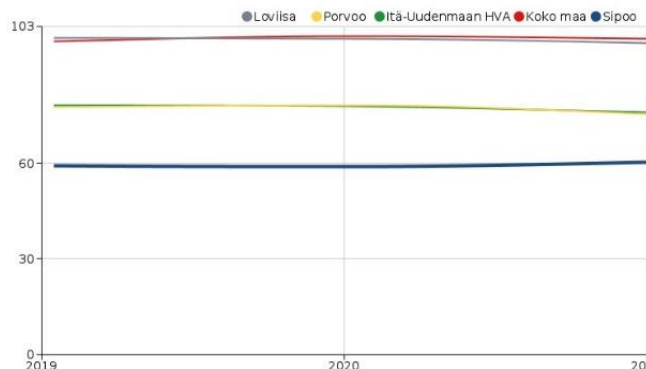
Kuvio 41. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä.

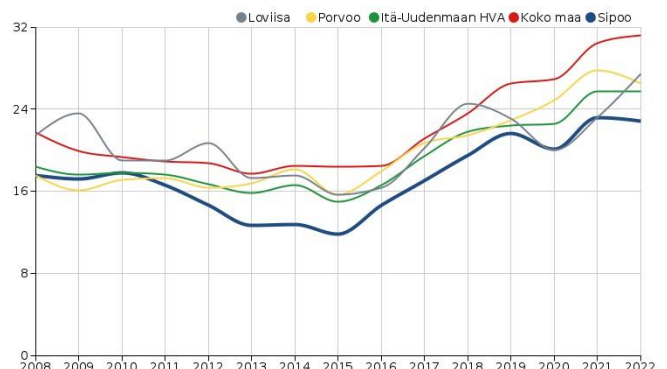
Kuvio 42. Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä.

Kuvio 43. Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu.

Kuvio 44. Mielenterveysperustaisesti sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat / 1000 vastaavan ikäistä.

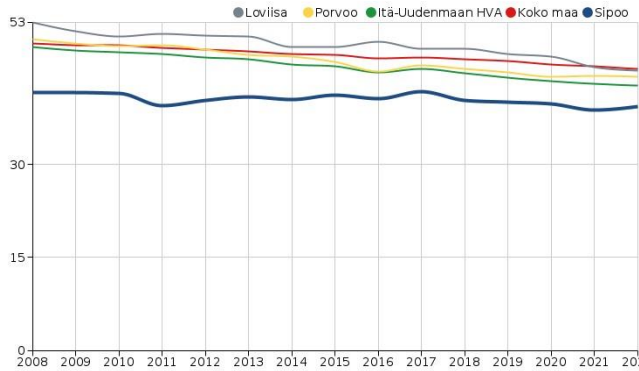
3.1.5 Ikäihmiset

Sipoossa on yksin asuvia yli 75-vuotiaita selvästi vähemmän kuin vertailualueilla. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot ovat kasvussa. Niitä on liki saman verran suhteessa yli 75-vuotiaiden määrään kuin koko maassa keskimäärin.

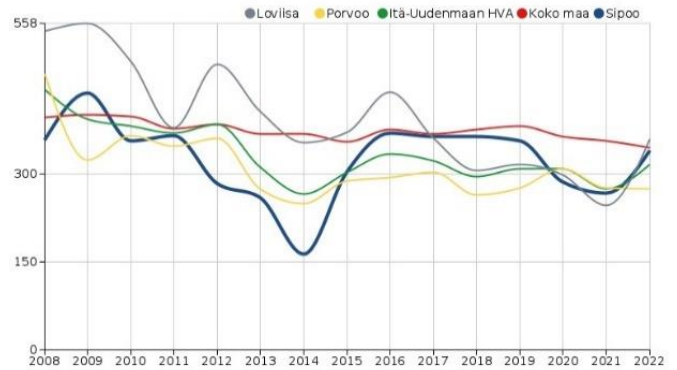
Ikääntyneiden sipoolaisten koettua hyvinvointia ja elintapoja koskevaa tietoa on saatavilla heikosti. Saatavilla oleva indikaattoritieto kuvaa pääosin tilanteita, joissa ikääntyneiden toimintakyky on heikentynyt merkittävästi.

Ikäihmiset

Kuvio 45. Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä.

Kuvio 46. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä.

3.1.6 Kaikki ikäryhmät

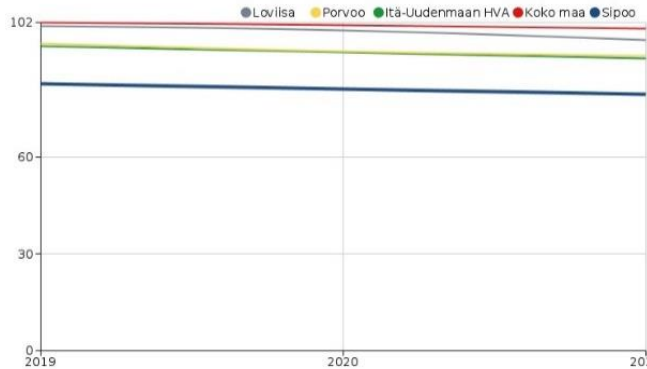
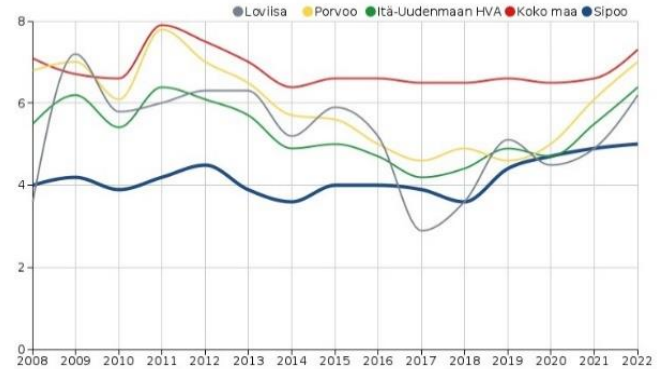
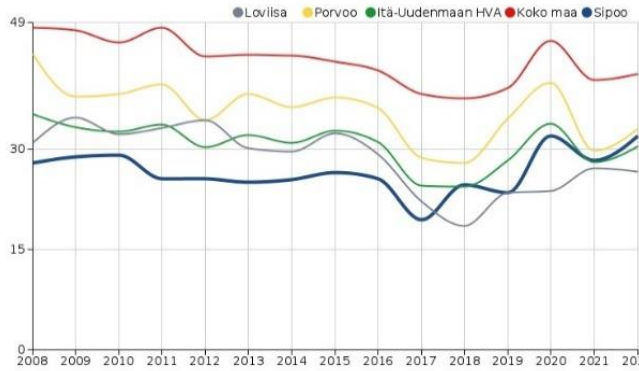
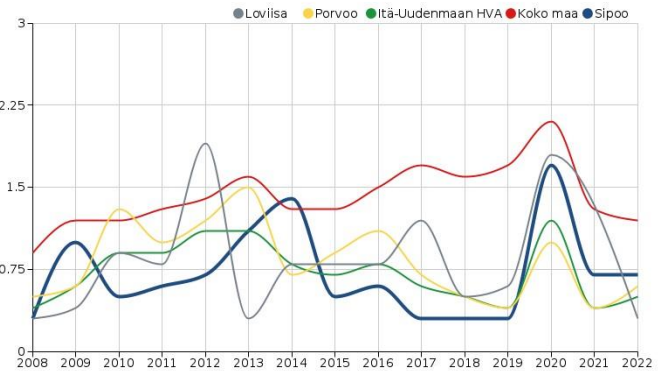
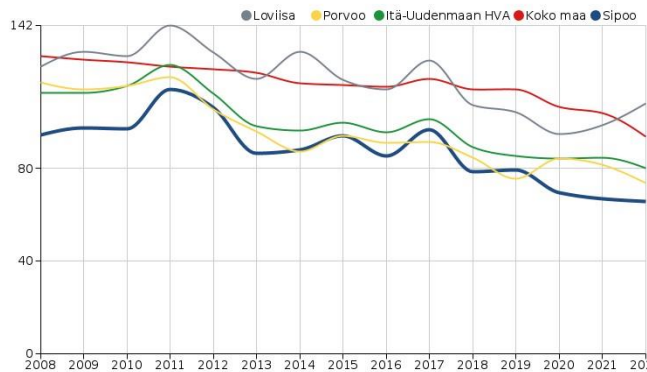
Ikävakioidun sairastavuusindeksi kuvaa väestön sairastavuutta suhteessa koko maan keskiarvoon. Indeksissä on otettu huomioon seitsemän eri sairausryhmää ja neljä eri painotusnäkökulmaa. Indeksissä sisältyvät sairausryhmät ovat syöpä, sepelvaltimotauti, aivoverisuonisairaudet, tuki- ja liikuntaelinsairaudet, mielenterveyden ongelmat, tapaturmat ja dementia. Indeksissä kunkin sairausryhmän yleisyyttä painotetaan sen perusteella, mikä on ko. sairausryhmän merkitys väestön kuolleisuuden, työkyvyttömyyden, elämänlaadun ja terveydenhuollon kustannusten kannalta. Ikävakioidun sairastavuusindeksin perusteella sipoolaiset ovat huomattavasti terveempiä kuin väestö koko maassa keskimäärin.

Poliisin tietoon tulleita henkeen ja terveyteen, omaisuuteen ja huumausaineisiin liittyviä rikoksia suhteessa väkilukuun on vähemmän kuin koko maassa keskimäärin. Rikollisuuden määrään liittyvät muutokset ovat olleet vastaavia kuin vertailualueilla.

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidettuja suhteessa väkilukuun on vähemmän kuin vertailualueilla. Indikaattorin on tulkittu kuvaavan osaltaan päihteiden ongelmakäyttöä.

Yhdyskunnan ja ympäristön toimiala kokoaa yhteen kaikki kunnan fyysiseen ympäristöön, niin rakennettuun kuin luontoympäristöön, liittyvät tekijät. Alueiden toimivuus ja turvallisuus nähdään merkittävänä asukkaiden hyvinvointia lisäävänä tekijänä. Toimialan perustehtävät ovat tiiviisti yhteydessä lukuisiin epäsuorasti vaikuttaviin hyvinvointia edistäviin tekijöihin.

Yhdyskunnan ja ympäristön toimialalla kerätään vuosittain asukkaiden näkemyksiä muun muassa katujen talvikunnossapidosta. Kyselyaineiston kautta on saatu selville sekä haasteellisia paikkoja että hyvin hoidettuja kohteita. Kuntalaispalautteen rooli on koettu tärkeänä, sillä monesti kaduilla havaitusta vauriosta, täydestä puiston roskakorista tai riittämättömästi auratusta jalkakäytävästä saadaan tieto kuntalaiselta tulleen palautteen kautta.

Kaikki ikäryhmät
Kuvio 47. Sairastavuusindeksi, ikävakioitu.

Kuvio 48. Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1000 asukasta.

Kuvio 49. Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1000 asukasta.

Kuvio 50. Poliisin tietoon tulleet huumausainerikokset / 1000 asukasta.

Kuvio 51. Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta.

3.1.7 HYTE-kerroin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Kannustin on otettu käyttöön vuoden 2023 alusta.

Lisäosan suuruus määräytyy **prosessi-indikaattoreiden** ja **tulosindikaattoreiden** perusteella. Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit kuvaavat kunnan tekemää hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Prosessi-indikaattoreiden tiedot perustuvat TEAviisarin viimeisimpiin tiedonkeruisiin. Tulosindikaattorit mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä.

Vuonna 2023 Sipoon hyte-kertoimeen perustuva valtionosuuden lisäosa oli **372 700 euroa**. Sipoon hyte-kertoimen skaalatut pisteet olivat 59 (asteikolla 0–100).

Sipoon prosessi-indikaattoreiden keskiarvo oli 54 (asteikolla 0–100). Sipoon hyte-kertoimen prosessi-indikaattoreissa on huomattavasti parannettavaa kaikilla osa-alueilla (kuntajohto, liikunta, peruskoulu, kulttuuri). Prosessi-indikaattorit tuovat esiin sen, että Sipoon hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön suunnitelmallisuudessa ja systemaattisuudessa on kehitettävää.

Sipoon tulosindikaattoreiden keskiarvo oli 58 (asteikolla 0–100). Tulosindikaattorin pisteet olivat paremmat kuin vertailukunnissa, mutta myös niissä on parannettavaa. Tulosindikaattoreista parannettavaa on erityisesti 8. ja 9. luokan oppilaiden koetussa terveydentilassa, koulutuksen ulkopuolelle jääneissä 17–24-vuotiaissa sekä kaatumisiin ja putoamisiin liittyvissä hoitotapauksissa 65 vuotta täyttäneillä.

Taulukko 4. Hyte-kerroin (0–100).

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	56	58	57	59
Porvoo	67	59	62	73
Loviisa	63	67	60	57

Taulukko 5. Hyte-kerroin, euroa/asukas.

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	15,4	16,4	16,3	16,8
Porvoo	18,4	16,7	17,6	20,7
Loviisa	17,3	18,9	17,1	16,2

Taulukko 6. Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (0–100).

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	54	62	57	57
Porvoo	83	76	64	84
Loviisa	81	88	69	63

Taulukko 7. Tulosindikaattoreiden keskiarvo (0–100).

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	58	54	58	61
Porvoo	52	42	60	62
Loviisa	46	45	52	51

Prosessi-indikaattorit
Kuntajohto

Taulukko 8. Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista.

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	100	100	100	100
Porvoo	100	100	100	100
Loviisa	100	100	100	100
IU HVA	71	71	71	86
Koko maa	69	69	69	75

Taulukko 10. Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista.

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	0	0	0	0
Porvoo	100	100	100	100
Loviisa	0	0	100	100
IU HVA	14	14	29	29
Koko maa	40	40	49	49

Taulukko 12. Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja.

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	100	100	100	100
Porvoo	100	100	100	100
Loviisa	100	100	100	100
IU HVA	86	86	86	86
Koko maa	75	77	77	86

Taulukko 9. Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	0	100	100	100
Porvoo	100	0	0	100
Loviisa	100	100	100	100
IU HVA	43	71	71	71
Koko maa	71	78	78	82

Taulukko 11. Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	100	100	100	100
Porvoo	100	100	100	100
Loviisa	100	100	100	100
IU HVA	86	86	89	89
Koko maa	83	83	89	89

Liikunta

Taulukko 13. Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa.

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	0	0	0	0
Porvoo	0	0	0	100
Loviisa	0	100	100	0
IU HVA	14	67	67	29
Koko maa	49	54	54	44

Taulukko 15. Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	100	100	100	100
Porvoo	100	100	100	100
Loviisa	100	100	100	100
IU HVA	83	83	100	100
Koko maa	77	77	79	79

Taulukko 17. Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä.

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	100	100	0	0
Porvoo	100	100	100	100
Loviisa	100	100	100	100
IU HVA	100	100	71	71
Koko maa	83	83	83	83

Taulukko 14. Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen.

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	0	0	100	100
Porvoo	100	100	100	100
Loviisa	100	100	100	100
IU HVA	67	67	86	86
Koko maa	73	73	79	79

Taulukko 16. Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin.

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	0	0	0	0
Porvoo	100	100	100	100
Loviisa	100	100	100	100
IU HVA	67	67	29	29
Koko maa	56	56	52	52

Peruskoulu

Taulukko 18. Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden edistämisen sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus.

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	61	66	66	-
Porvoo	81	61	61	-
Loviisa	96	100	100	-
IU HVA	77	86	86	-
Koko maa	83	80	80	-

Taulukko 19. Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit.

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	59	65	65	-
Porvoo	34	52	52	-
Loviisa	21	31	31	-
IU HVA	63	56	56	-
Koko maa	64	60	60	-

Taulukko 20. Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä.

Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	87	66	66	-
Porvoo	87	70	70	-
Loviisa	50	78	78	-
IU HVA	85	78	78	-
Koko maa	79	70	70	-

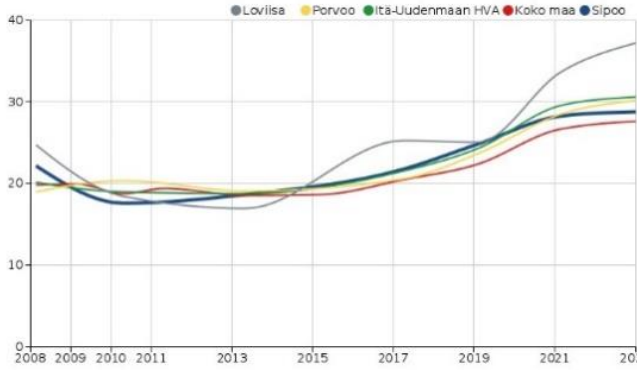
Kulttuuri

Taulukko 21. Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä.

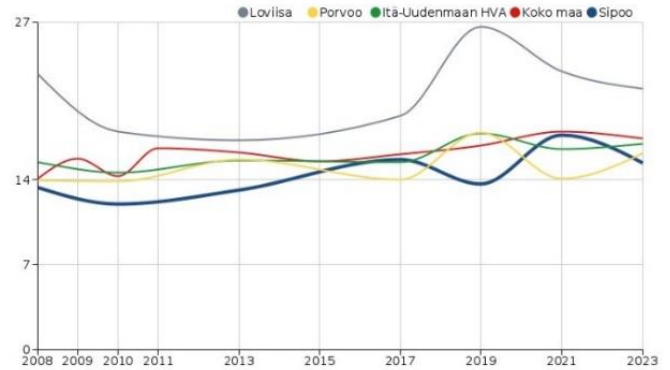
Organisaatio	2020	2021	2022	2023
Sipoo	0	0	0	0
Porvoo	100	0	0	0
Loviisa	0	0	0	0
IU HVA	50	14	14	0
Koko maa	28	19	19	20

Hyte-kerroin – Tulosindikaattorit

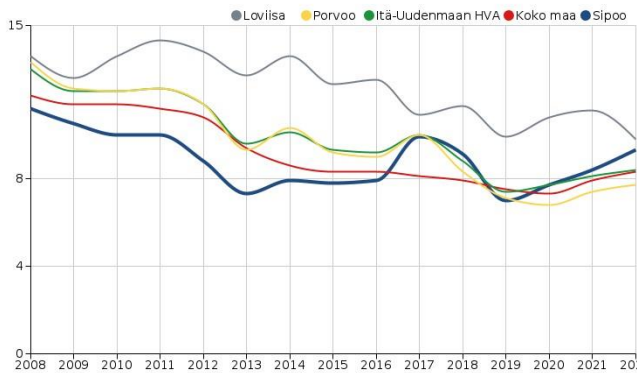
Kuvio 52. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista.

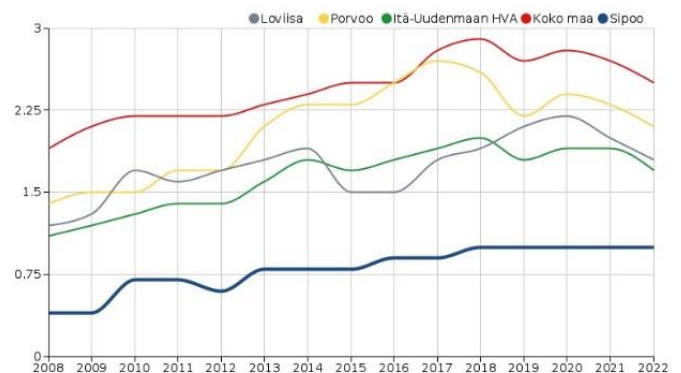
Kuvio 53. Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista.

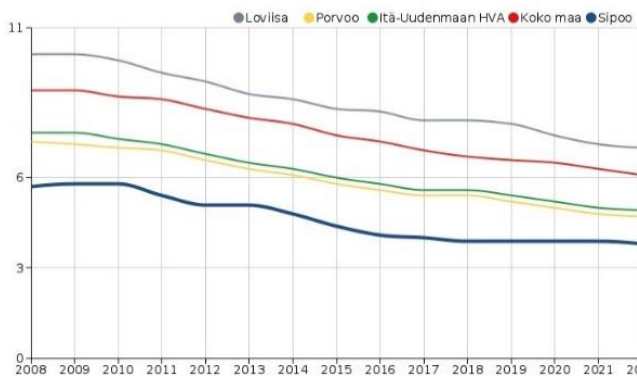
Kuvio 54. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä.

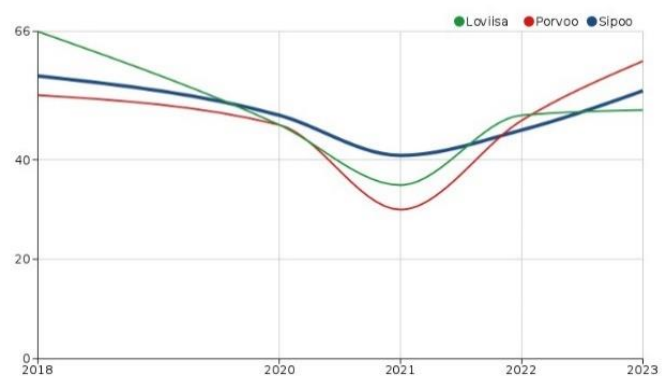
Kuvio 55. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–65-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä.

Kuvio 56. Työkyvyttömyyseläettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä.

Kuvio 57. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä.

4 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet vuonna 2023

4.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Sipoon kuntastrategiassa ja laajassa hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa 2021–2025

Valtuustokauden 2021–2025 hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä ohjaavat [Sipoon kuntastrategia](#) sekä [Sipoon laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021–2025](#).

Sipoon kuntastrategiassa asetetaan muun muassa seuraavat hyvinvointitavoitteet:

- lähiasioinnin lisäksi asioimisen mahdollistaminen digitaalisesti kaikissa palveluissa
- henkilöstön osaamisen ja johtamisen kehittäminen suunnitelmallisesti
- nuorten hyvinvoinnin parantaminen
- rikollisuuden vähentäminen ja asukkaiden turvallisuuden parantaminen kumppanuuksien avulla
- työllisyyspalvelujen rakentaminen seudullisesti paremmiksi, joko valtion uudistuksen kautta tai seudullisen yhteistyön kautta.

Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman 2021–2025 mukaan kunnan yleisiin hyvinvointitavoitteisiin kuuluvat

- terveellisten elintapojen ja kulttuurisen hyvinvoinnin edistäminen (liikunta, ravitsemus, päihitteettömyys, mielen hyvinvointi ja kulttuuri)
- yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen kasvavassa kunnassa
- työllisyyden parantaminen
- arjen turvallisuuden edistäminen (elinympäristön viihtyisyys, turvallisuus ja esteettömyys)
- kunnan hyvinvointityössä yhteistyön lisääminen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ja muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten sekä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa
- koronapandemian aiheuttamien haittojen korjaaminen.

Hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa 2021–2025 todetaan, että hyvinvointisuunnitelman sisältämien hyvinvointitavoitteiden toteutumista seurataan hyvinvointikertomuksen vuosiraporteissa, joissa kunnan eri toimintayksiköt kertovat hyvinvointiin liittyvistä toimenpiteistään seuraavan vuoden aikana.

Luvussa 4.2 kuvataan kunnan toiminnassa toteutetut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet sekä muut toiminnan erityiset painopisteet vuonna 2023.

4.2 Toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet vuonna 2023

Tässä luvussa kuvataan toimialoittain, millaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä kunnan toiminnassa on toteutettu vuonna 2023.

Toimialat ovat raportoineet kuntastrategian ja laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman tavoitteiden mukaiset toimenpiteet. Lisäksi toimialat ovat kuvanneet muut mahdolliset toiminnan painopisteet ja niihin liittyvät toimenpiteet vuonna 2023.

4.2.1 Konsernipalvelut

Kuntastrategian ja laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman mukaiset toimenpiteet

Ei toimenpiteitä.

Muut toiminnan painopisteet vuonna 2023

Konsernipalvelut edistää välillisesti omalta osaltaan kuntalaisten hyvinvointia pitämällä huolen siitä, että talous on kunnossa, kuntalaisille suunnattu informaatio kulkee ja on helposti saavutettavissa (sekä fyysisesti että sähköisesti), päätöksenteko on sujuvaa ja läpinäkyvää ja viestintä laadukasta sekä avointa.

Digihallintoyksikkö

Digihallinto-yksikkö jatkoi kuntalaisen sähköisen asiointipalvelun, Oma asiointi -verkkopalvelun, kehittämistä yhdessä toimialojen kanssa. Oma asiointi -palveluun tehtiin lisää kuntalaisten arkea helpottavia palveluita, ja suomi.fi-valtuutuspalvelu otettiin käyttöön.

Viestintä

Kunta on viestinyt ja vuorovaikuttanut avoimesti ja läpinäkyvästi kaikkien kunnan viestintäkanavien kautta siten, että kuntalaisten on helppoa saada tietoa palveluista ja päätöksenteosta sekä osallistua ja vaikuttaa.

Kunta tuki vuonna 2023 Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen viestintää ja asiakasohjausta sekä siten edisti sipoolaisten tiedonsaantia hyvinvointialueen palveluista. Hyvinvointialueen palveluiden tiedot ylläpidettiin kuntien verkkosivuilla huhtikuun 2023 alkuun saakka. Senkin jälkeen kunnan verkkosivuilta on ohjattu kuntalaisia hyvinvointialueen palveluihin.

Viestinnän ja vuorovaikutuksen kautta on myös mahdollistettu kuntalaisten aktiivista osallistumista vuorovaikutustilaisuuksiin ja erilaisiin kyselytutkimuksiin, joiden tuloksien perusteella kunnan toimintaa ja palveluita kehitetään. Vuoden 2023 aikana viestinnällä on tuettu sipoolaisten osallisuutta esimerkiksi yleiskaavan 2050 ja Sipoon sivistyksen palveluverkkoselvityksen ja suunnitelman laadintaan.

Aktiivisella viestinnällä kuntalaisille on lisäksi kerrottu mahdollisuuksista hyödyntää erilaisia hyvinvointia edistäviä palveluita. Vuonna 2023 nuorten hakeutumista nuorisotiloihin on pyritty edistämään kuvaamalla ja julkaisemalla nuorisotilojen esittelyvideot. Kuntalaisille on viestitty myös esimerkiksi Monitoimihallin

kamppailusalin valmistumisesta käyttöön, maksuttomasta puistojumpasta ja Walkers-auton toiminnasta Sipoossa sekä lukemattomista muista kunnan palveluista.

Viestinnällä on myös houkuteltu sipoolaisia osallistumaan esimerkiksi yhteisöllisyyttä tai liikunnallisuutta tukeviin tapahtumiin, kuten 10.5.2023 järjestettyyn Unelmien liikuntapäivään, syyslomaviikon heijastinpolkuun Sipoonkorvessa ja Sipoo-viikkoon.

Kunnan verkkosivuston sipoo.fi:n saavutettavuutta on parannettu teknisillä korjauksilla alkusyksystä 2023. Lisäksi valtuuston kokousten videotallenteiden tekstittäminen aloitettiin loppuvuodesta 2023. Siten valtuuston kokoustallenteiden seuraaminen on mahdollistettu kaikille riippumatta esimerkiksi mahdollisista kuulorajoitteista.

4.2.2 Arki ja vapaa-aika

Kuntastrategian ja laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman mukaiset toimenpiteet

Parannamme lastemme ja nuortemme hyvinvointia

Sipoon kunnassa tehtiin joulukuussa 2023 päätös sitoutua Planet Youthin lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen malliin. Sipoo sitoutui malliin vähintään viideksi vuodeksi. Planet Youthin mallin mukaisesti edistetään kokonaisvaltaisesti sipoolaisten lasten ja nuorten hyvinvointia. Mallin koordinaatiovastuu on arjen ja vapaa-ajan toimialalla.

Kirjastopalvelut

Parannetaan lastemme ja nuortemme hyvinvointia

Vuonna 2023 nuorisotyö on jalkautunut kirjastoon uudella tavalla. Pääkirjastolla on toteutettu keväällä POPUP-nuorkka remontissa olleen Topeliussalin aulassa tammikuusta toukokuuhun ja nuorten käyntejä oli yhteensä 16100. Topeliussalin avauduttua syksyllä, kirjaston nuorten huone on ollut nuorten käytössä, ja aluehallintoviraston myöntämällä hankeavustuksella kirjastoon on palkattu määräaikainen nuorisotyöntekijä. Lisäksi syksyllä aloittaneen kirjastonhoitajan tehtäväkuvaan on sisällytetty nuorisotyötä. Näillä toimenpiteillä on lisätty nuorisoalan ammattilaisia sinne missä nuoret ovat ja pyritty rauhoittamaan kirjastoa. Nuorille on pyritty takaamaan turvallinen tila oleiluun, kunnes uusi nuorisotalo otetaan käyttöön Nikkilässä 2024.

Lasten ja nuorten oppimistulokset valtakunnan ensimmäisessä neljänneksessä

Sujuva lukutaito on oppimisen ja opiskelun keskeisiä edellytyksiä, ja kirjasto tukee lukutaidon oppimista panostamalla laadukkaaseen lukutaitotyöhön. Lukuinnostusta ja lukutaitoa kehitetään jo varhaislapsuudesta alkaen. Vuonna 2023 on laadittu Sipoon kirjaston ja varhaiskasvatuksen yhteistyösuunnitelma, jossa sovitaan yhteistyön muodoista ja toteutuksesta (sopimus liitteenä).

Kirjaston satutunteja järjestettiin 88 kpl ja tunneille osallistui yhteensä 1508 alle kouluikäistä lasta. Lisäksi Lehmuslinnan päiväkodissa on kokeiluluontoisesti toiminut eteiskirjastopalvelu.

Perusopetuksen lukutaitotyötä on toteutettu liikunta- ja kulttuurikalenterin mukaisesti seuraavasti:

- 1.-luokkalaisten kirjastokortin arvoitus tavoitti 154 lasta
- 3.-luokkalaisten kirjavinkkaus tavoitti 140 lasta
- 5.-luokkalaisten kirjavinkkaus tavoitti 171 lasta
- 6.-luokkalaisten pakohuonepeli ja toiminnallinen kirjavinkkaus tavoitti 289 lasta
- 7.-luokkalaisten kirjavinkkaus tavoitti 75 lasta.

Lisäksi lukutaitotyöllä tavoitettiin muiden luokka-asteiden ja erityisryhmien lapsia 219. Lukukoira auttoi kirjastoissa 56 lukemaan opettelevaa lasta.

Kuntalaisten jatkuvaa oppimista ja hyvinvointia tuetaan vahvemmin kumppanuusverkostoja hyödyntäen

Kirjaston kehittämishanke Kirjasto maalla ja merellä päättyi keväällä 2023. Hankkeessa kehitettiin yhteistyötä palvelutalojen kanssa ja etsittiin ikäihmisille suunnattuja yhteisöllisen lukemisen konsepteja ja selvitettiin kirjastopalveluiden saavutettavuutta esimerkiksi saaristossa. Lisäksi toteutettiin saavutettavuuskysely ja laadittiin kehittämisehdotuksia mm. kirjaston kotipalvelulle. Hanke tavoitti eri vaiheissaan yhteensä noin 150 ikäihmistä.

Vapaa-ajan- ja kulttuuripalveluiden käyttäjämäärät ovat lisääntyneet ja palveluja käyttävien kuntalaisten osuus on kasvanut

Vuonna 2023 kirjastojen käyttöaste nousi hyvin sekä kävijöiden että lainausten osalta. Kävijöitä on ollut enemmän kuin koronaa edeltävänä vuonna, ja muutos edelliseen vuoteen on suuri. Tätä selittää osaltaan suuri lasten ja nuorten määrä kirjastossa ja laadukas nuorisotyö kirjastossa. Lisäksi kokonaislainausmäärä on noussut kirjastossa edellisvuoteen verrattuna. Suurinta lainausmäärien kasvu on ollut lasten kauno- ja tietokirjallisuudessa. Kasvua selittää kirjaston tekemä luova lukutaitotyö sekä aktiivinen yhteistyö päiväkotien ja koulujen kanssa.

Taulukko 22. Kirjastopalveluiden kävijät ja lainausmäärät vuosina 2022 ja 2023.

Vuosi	2022	2023	Muutos %
kävijät	160343	203938	27,19
lainat	276301	293528	6,23
Lasten aineisto			
kaunokirjat	115683	131604	13,67
tietokirjat	13379	14613	9,22

Nuorisopalvelut

Kuntalaisten ja erityisesti nuorten turvallisuuden tunteen parantamiseksi nuorisopalvelut on vuonna 2023 lisännyt henkilökunnan jalkautumista nuorten suosimiin paikkoihin mm. Kirjaston PopUp nuorisotilan ja Aseman lapset ry:stä lainaaman matkailuauton avulla. Nuorisopalvelut on mukana poliisin hallinnoimassa Ankkuritoiminnassa ja järjestää Saapas-partiointitoimintaa yhdessä seurakuntien kanssa.

Muut toiminnan painopisteet vuonna 2023

Työllisyys- ja kotoutumispalvelut

Työllisyys- ja kotoutumispalveluissa on vuonna 2023 keskitytty Itä-Uudenmaan Hyvinvointialueen käynnistymisten myötä rakentamaan toimivia yhdyspintoja sekä vakiinnuttamaan yhteistyön muotoja.

Hyvinvoinnin edistäminen

Sipoossa toimi alkuvuonna 2023 hyvinvointikoordinaattori, joka käynnisti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta. Hyvinvointikoordinaattorin siirryttyä muihin tehtäviin hyvinvointikoordinaattorin toimi muutettiin hyvinvointipäällikön viraksi. Hyvinvointipäällikön rekrytointi toteutettiin syksyllä 2023. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden käynnistämiseen kiinnitetään erityistä huomiota vuonna 2024, kun hyvinvointipäällikkö on aloittanut tehtävässään.

Ehkäisevä päihdetyö

Ehkäisevä päihdetyö on vuoden 2023 aikana keskittynyt parantamaan huoltajien tietämystä erilaisten päihteiden olemassaolosta ja siitä, miten nuorten kodeissa voidaan ehkäistä nuorten päihteidenkäytön aloittamista tai kokeiluja.

Liikuntapalvelut

Vuoden 2023 aikana toteutettiin Nikkilän keskusurheilukentän perusparannus (1,2 milj. €). Lisäksi remontoitiin monitoimihallin pienryhmätalasta kamppailuliikuntasali, hankittiin kannellinen vaihtolava kumirouheen keräämistä, säilyttämistä ja levittämistä varten, viimeisteltiin Talman frisbeegolfradan laajennus 18-väyläiseksi sekä hankittiin ulkokuntoilulaitteita täydentämään Nikkilän keskusurheilukentän ulkokuntoilulaitesarjaa.

Nikkilän Sydämen kentän ja kaukalon valaistus muutettiin LED-valoiksi ja liitettiin C2-järjestelmään. Saariston Norrkullalandetin virkistysalueelle toteutettiin esteettömyyskartoitus, uusittiin grillejä, lisättiin poijuja, korjattiin Norrkullalandetin laiturin, lisättiin kiinnikkeitä veneille sekä rakennettiin esteetön käymälä Norrkullalandetiin. Pilvijärven keinut uusittiin, rakennettiin roskakatos sekä lisättiin pöytiä ja penkkejä Pilvijärvelle ja Taasjärvelle. Taasjärvelle rakennettiin talviuimareiden käyttöön sosiaali- ja pukeutumistilat, joista wc:t ja ulkosuihku ovat kesäisin Taasjärven uimarannan käyttäjien käytössä. Osallistuttiin Söderkullan tekojäähankkeen, eri ulkoilureittien, Kerava-Sipoo-liikuntahallihankkeen sekä Miilin liikuntahallihankkeen valmisteluun ja suunnitteluun. Irtauduttiin MSki-latupalvelun käytöstä ja luotiin Sipoon kunnan ArcGis-järjestelmään, jossa näkyvät latu- ja jääkenttien ylläpitotilanteet. Ensimmäisen talven aikana ArcGisissa oli yli 6000 klikkausta. Söderkullan lähdelämpötyön käyttökokeet toteutettiin vuonna 2023.

Toteutettiin liikuntapalvelusuunnitelma, jonka valmisteluvaiheessa toteutettiin kysely kuntalaisille sekä haastateltiin useita sidosryhmiä. Liikuntapalvelusuunnitelmaa valmisteltaessa koululaisryhmille laadittiin oma kysely.

Lasten ja nuorten liikuntaneuvonnan polkua rakennettiin yhteistyössä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen toimijoiden, sekä Sipoon kunnan eri toimijoiden kanssa. Hankkeeseen saatiin valtion hankerahoitusta 15 000 €.

Aikuisten liikuntaneuvontaan osallistuvien asiakkaiden määrä oli 40 henkilöä, ja heillä oli yhteensä 108 käyntikertaa. (Vuonna 2022: 40 henkilöä ja 150 käyntikertaa, 2021: 29 henkilöä ja 77 käyntikertaa, vuonna 2020: 38 henkilöä ja 85 käyntikertaa.) Osallistuttiin keskusuurten kuntien liikunnan KuntaLiike-verkostoon. Verkoston kautta järjestettiin viisi liikunnan johtavien viranhaltijoiden tapaamista, suurin osa etänä ja yksi tapaaminen läsnä Jämsässä.

Osallistuttiin liikunnan ylikunnalliseen yhteistyöhön, johon osallistuivat Porvoon kaupungin liikuntapalvelut sekä Sipoon, Loviisan ja Lapinjärven kuntien liikuntapalvelut. Yhteistyön puitteissa kokoonnuttiin seitsemän kertaa. Tärkeimpinä aiheina vuoden 2023 aikana yhteistyössä oli liikuntaneuvonta ja hyte-yhteistyö. Lisäksi aiheina olivat mm. liikuntamatkailu, ulkoilureitit, viestintä, liikuntakoulutus ja liikunnan kehittäminen yhteistyössä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kuntien kanssa.

Järjestettiin useita tapahtumia ja liikuntakursseja, Unelmien liikuntapäivä Pilvijärvellä 10.5.2023, Hyvät muovit -erityisliikuntatapahtuma kahteen kertaan, Liikuntamaa-tapahtumat lapsiperheille sekä kesän avoimet puistojumput kuntalaisille.

Ulkoilureittien kävijämäärät ovat pysyneet korkeampina kuin ennen pandemiavuosia. Kuntoportaiden kävijämäärä on kasvanut hieman.

Kulttuuripalvelut

Kaikissa peruskouluissa otettiin käyttöön ns. kulttuuripolku (kulttuurikasvatussuunnitelma) joka tukee oppimista koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä. Polun avulla varmistetaan, että oppilaat saavat yhdenvertaisia kulttuurielämyksiä koulun sijainnista ja koulukielestä riippumatta.

Topeliussalin remontin valmistuminen syksyllä mahdollistaa paremmin saavutettavat ja erityyppiset kulttuuritapahtumat.

Ruokapalvelut

Kouluterveyskyselyssä 2023 nousi ruokapalvelujen osalta merkittävimäksi kysymykseksi: Kuinka usein syöt koululounaan kouluviikon aikana? 8 - 9.-luokkalaisista 54,2 prosenttia ei syö koululounasta päivittäin. Asiaan puuttumiseksi tehtiin toimenpidesuunnitelma. Kevään 2024 ruokalistalle on suunniteltu asiakkaiden toiveruokia, mm. pinaattilettuja, kananugetteja, hampurilaisia, kalkkunapihvejä, uunimakkaraa, nakkikastiketta, jauhelihipihvejä ja makaronilaatikkoa. Kevään 2024 ruokalistalle on valittu suosituimmat kasvisruoat, ja kasvisruokapäivään on lisätty tarjolle pehmeä leipä kevätlukukauden alusta. Koulujen maustevalikoima on tarkistettu. Ruoka maustetaan mahdollisuuksien mukaisesti asiakaskunnan mukaan (alakoulut, yläkoulut ja toinen aste). Teemapäivinä max 3 krt /lukukausi tarjotaan jälkiruokaa.

Lisäksi teimme syksyllä oman kouluruokakyselyn koululaisille. Se oli myös yksi vuoden 2023 sitovista tavoitteista. Kyselyn tulokset ovat hyvinvointikertomuksen vuosiraportin liitteenä (liite 2).

4.2.3 Koulutus

Kuntastrategian ja laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman mukaiset toimenpiteet

Parannetaan lastemme ja nuoremme hyvinvointia + Lasten ja nuorten oppimistulokset ovat valtakunnan ensimmäisessä neljänneksessä

Koulupoissaolot ovat yksi hyvinvoinnin indikaattori. Perusopetuksessa tuli 1.8.2023 voimaan lakimuutos, joka velvoittaa opetuksen järjestäjää paitsi seuraamaan myös ennaltaehkäisemään ja puuttumaan poissaoloihin suunnitelmallisesti. Lakimuutoksen tavoitteena on edistää oppilaiden hyvinvointia sekä vahvistaa koulujen edellytyksiä tukea perustaitoja ja saavuttaa oppimistuloksia koulupoissaoloja vähentämällä. Keskeistä on poissaolojen ennaltaehkäisy ja koululäsnäolon vahvistaminen. Tavoitteena on havaita muutokset oppilaan oppimisessa ja hyvinvoinnissa mahdollisimman varhain. Oppilaiden poissaoloja ehkäistään ja kouluun kiinnittymistä vahvistetaan koulun yhteisöllisellä opiskeluhoitotyöllä, kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastaisella työllä, kodin ja koulun yhteistyöllä sekä oppilaiden osallisuutta vahvistavalla toimintakulttuurilla.

Sipoon peruskouluissa otettiin käyttöön Toimenpiteet oppilaan poissaolotilanteissa -toimintamalli. Malli on kehitetty valtakunnallisessa Sitouttavan koulu yhteistyön hankkeessa, jossa Sipoo oli mukana. Mallissa on kuvattu kouluun kiinnittymistä vahvistava yhteisöllinen työ ja oppilaskohtaisesti poissaoloihin puuttuminen, tukitoimien järjestäminen sekä yhteistyö opiskeluhoitotyön palveluiden ja muiden sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa. Poissaoloja seurataan oppilaskohtaisesti, luokka- ja ryhmätasolla ja kunnan tasolla. Poissaoloista kerättyä tietoa käytetään, kun suunnitellaan oppilaskohtaisia, luokkakohtaisia tai koulukohtaisia tukitoimia.

Koulupoissaolojen lisääntyminen, oppilaiden rauhattomuus ja tarve aikuisten läsnäololle ovat luoneet tarpeen saada kouluun opettajien rinnalle uusia ammattilaisia, joiden työ ei ole sidottu lukujärjestykseen ja joiden ammattitaito kohdentuu nuorten kohtaamiseen, ristiriitojen ratkaisuun, ryhmähengen vahvistamiseen sekä mielekkään välituntitoiminnan ja turvallisen vapaa-ajan vieton järjestämiseen yhdessä nuorten kanssa. Yhteisökasvattajan työn tavoitteena on lisätä koko koulu yhteisön hyvinvointia ja tukea näin oppilaiden kouluun kiinnittymistä ja koulussa viihtymistä (yhteisökasvattajat Nikkilän Sydämeen ja Miilille, hankerahoitus).

Yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen

Koulujen yhteisöllisen opiskeluhoitotyön teema lukuvuonna 2023–24 on "Kiva, kun tulit kouluun!". Koulu kirjaa opiskeluhoitosuunnitelmaansa, millä käytännön toimenpiteillä koulussa tuetaan kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa. Toimenpiteiden työstämistä tehdään yhdessä oppilaskunnan hallituksen ja oppilasryhmien kanssa.

Oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään. Osallisuus lisää tutkitusti lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta sekä tukee säännöllistä koulunkäyntiä. Koulun käytössä olevat osallisuutta lisäävät ja vahvistavat toimintamallit ja käytännöt kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan

Mittari: Vuoden 2023 aikana jokainen koulu ottaa käyttöön yhden uuden osallisuutta lisäävän menetelmän sekä raportoi käyttökokemuksensa.

Lasten ja nuorten kanssa koulussa ja vapaa-ajalla työskentelevien aikuisten turvallisuusosaamisen vahvistaminen. Turvallisuuskoulutusten ja -valmennuksen järjestämiseen on saatu valtionavustus. Teemaan liittyen järjestetään restoratiivisen sovittelun koulutus, joka antaa välineitä arkisiin konfliktin ratkaisuihin

Koulujen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista turvallisuutta vahvistettiin rehtoreiden turvallisuuskoulutuksella (kaksi lukuvuotta kestävä) ja sovittelukoulutuksella. Nikkilän Sydämen koulukeskuksen opettajille ja ohjaajille järjestettiin Mapa-koulutus.

Gutsy Go -yhteisömenetelmä vahvistaa nuorten osallisuutta ja valmentaa kokonaiset nuorten ikäluokat kehittämään yhdessä rauhaa ja luottamusta vahvistavia ratkaisuja. Kolmivuotinen Gutsy Go HUB -hanke jatkuu kaikissa yläkouluissa lv. 2023–2024.

Muut toiminnan painopisteet vuonna 2023

Arjen turvallisuus

Koulutuspalveluiden valmiussuunnitelman päivittäminen aloitettiin syksyllä 2023.

Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhuollon ohjausryhmä kokoontui kaksi kertaa. Ryhmässä valmisteltiin alueellista opiskeluhuoltosuunnitelmaa. Ohjausryhmässä Sipoota edustaa koulutuksen toimialan palvelupäällikkö. Ohjausryhmätyöskentelyn lisäksi yhteistyötä tehtiin ja toimivia yhteistyörakenteita kehitettiin opiskeluhuollon johtavien työntekijöiden ja Sipoon kouluissa työskentelevän opiskeluhooltohenkilöstön kanssa.

Kulttuurisen hyvinvoinnin edistäminen

Kaikissa peruskouluissa on käytössä kulttuuri- ja liikuntapolku. Jokaiselle vuosiluokalle määritellään lukuvuosittain kulttuuri- ja liikuntatapahtumat, jotka mahdollistavat oppimista ja elämyksiä koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä. Polun avulla varmistetaan, että oppilaat saavat yhdenvertaisia kulttuuri- ja liikuntapalveluita koulun sijainnista ja koulukielestä riippumatta.

4.2.4 Varhaiskasvatus

Kuntastrategian ja laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman mukaiset toimenpiteet

Parannetaan lastemme ja nuoremme hyvinvointia

Lapsiryhmän vertaissuhteiden ja osallisuuden vahvistaminen. Seurataan lapsen huomion kiinnittymistä vertaisryhmään sekä sitoutumista toimintaan Kehittävän palautteen laadunhallinnan avulla. Mittari: "Ei fokuoituneiden lasten" määrän vähentäminen (nyt Sipoossa 8,1 % ja valtakunnallinen arvo 7,8 %) sekä "kestävän sitoutuneisuuden" lisääminen (nyt Sipoossa 8,3 % ja valtakunnallinen arvo 10 %)

Osaamista ja johtamista kehitetään suunnitelmallisesti

Henkilöstön osaamisen kartoittaminen valtakunnallisen Vasun sisällöstä Reunamo Educationin työkalua käyttäen. Osaamisen kartoituksen tulosten perusteella varhaiskasvatuspalveluiden koulutussuunnitelma kohdistetaan kahteen keskeisimpään kehittämiskohteeseen. Järjestetään kaksi koulutusta koko henkilökunnalle eniten vahvistusta tarvitsevilta osa-alueilta.

Terveellisten elintapojen ja kulttuurisen hyvinvoinnin edistäminen

Terveellisten elintapojen ja kulttuurisen hyvinvoinnin edistämistä on tehty Sipoon varhaiskasvatuksessa seuraavin toimenpitein:

- Jokaisessa varhaiskasvatus- ja esiopetusyksikössä on erikseen nimetty liikuntavastaava, joiden kanssa on järjestetty erillisiä tapaamisia ja käsitelty ennalta esitettyjä Kehittävän Palautteen tutkimustuloksia liikuntaan liittyen. Sipoossa toimii myös erillinen liikuntavälinelainaamo.
- Kulttuurikalenterin mukainen teatteriesitys on järjestetty keväällä 2023 koko 5- vuotiaiden ja 6- vuotiaiden ikäluokalle.
- Sipoon varhaiskasvatuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä ruokapalveluiden kanssa ravitsemussuosituksen mukaisen ruoan tarjoilemiseksi. Sipoon varhaiskasvatuksessa ei tarjoilla makeisia.

Hyvinvointityössä yhteistyötä on lisätty Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Vastaava konsultoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja edustaa hyvinvointialueen lastensuojelun asiantuntijaryhmässä sekä kuntoutustyöryhmässä. Neuvolan ja varhaiskasvatuksen välisiä tiedonsiirtolomakkeita – ja käytäntöjä on päivitetty HVA-yhteistyössä.

Sipoo on saanut valtion erityisavustusta varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen **koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi** vuosille 2022–2024. Hankerahoituksella on palkattu varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen resurssiopettaja tukemaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta, sekä tasaamaan koronaepidemian heijastusvaikutuksia lasten kehitykseen ja oppimiseen sekä tuen järjestämiseen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetukseen.

Muut toiminnan painopisteet vuonna 2023

Strategian mukaista osaamisen ja johtamisen kehittämistä on toteutettu suunnitelmallisesti valtionavustuksen avulla (Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittämiseen vuosille 2022–2023). Hankerahalla on kehitetty apulaisjohtajuutta osana laadukasta varhaiskasvatuksen johtamisrakennetta sekä johtajien arviointiosaamista.

Varhaiskasvatussuunnitelman mukaista uutta osaamisen aluetta, digitaalista osaamista, on kehitetty valtionavustuksen avulla (Erityisavustus digitaalisiin taitoihin ja osaamiseen liittyvän pedagogisen toiminnan kehittämiseen varhaiskasvatuksessa). Hankerahalla on palkattu digikoordinaattori opettamaan ja mallintamaan digitaitoja varhaiskasvatuksessa.

Nivelvaiheiden ylittävää joustavaa esi- ja alkuopetusta on kehitetty yhteistyössä koulutuksen toimialan kanssa, ja laadittu kuntaan yhteiset reunaehdot esi- ja alkuopetuksen yhteistyölle.

4.2.5 Yhdyskunta ja ympäristö

Kuntastrategian ja laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman mukaiset toimenpiteet

Ei toimenpiteitä.

Muut toiminnan painopisteet vuonna 2023

Yhdyskunnan ja ympäristön toimiala vastaa sipoolaisten arjen ympäristöjen suunnittelusta, toteutuksesta ja ylläpidosta. Oman asuinalueen liikenneyhteydet, vesihuollon toimivuus, kotikadun turvallisuus, lähipuiston siisteys ja viihtyisyys sekä lapsen päiväkodin tai koulun toimivuus ja hyvä sisäilma ovat esimerkkejä kuntalaisten arjen kannalta keskeisistä toimialaan liittyvistä tekijöistä.

Elinympäristön viihtyisyys, toimivuus ja turvallisuus on nostettu toimialan keskeiseksi ja läpileikkaavaksi tavoitteeksi. Hyvin hoidetut ja miellyttävät ympäristöt koetaan turvallisiksi ja hyvinvointia lisääviksi. Toimiala on pyrkinyt määrätietoisesti huomioimaan virkistysmahdollisuudet ja hyvinvointinäkökulmat kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa sekä ylläpidossa.

Yksi keskeisistä toimialan painopisteistä on asukasvuorovaikutus. Kaavaprosessiin kuuluu tiiviisti erilaiset ja laaja-alaiset osallistumis- ja vuorovaikutustavat, joiden tavoitteena on tavoittaa eri asukasryhmiä ja muita toimijoita. Rakennushankkeissa oikea-aikainen viestintä suunnittelu- ja rakennusvaiheessa sekä ylläpitotoimenpiteissä on nostettu kiinteäksi osaksi toimialan toimintaprosesseja.

Vuoden 2023 aikana järjestettiin useita asukastapahtumia eri kaavahankkeiden yhteydessä. Näiden lisäksi Sipoon yleiskaavan 2050 rakennemallivaihetta esiteltiin asukkaille niin asukastilaisuuksissa, pop up-kiertueella kuin työpajoissa. Vuoden aikana toimiala teki yhteistyötä koulujen kanssa järjestäen useita kouluvierailuja sekä työpajoja oppilas- ja opiskelijaryhmille.

#MunSipoo – saaristo -osallistuva budjetointi 2023 keskittyi Sipoon saariston kehittämiseen. Sipoolaiset pääsivät ideoimaan ja äänestämään ehdotuksia saariston viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden kehittämiseksi. #MunSipoo -saaristo hankkeen aikana kunnostettiin saariston grillipaikkoja ja laitureita sekä kartoitettiin saariston esteettömyyttä.

5 Yhteenveto ja johtopäätökset

Sipoolaisten hyvinvointi on yleisesti ottaen hyvällä tasolla. Parannettavaa on erityisesti nuorten hyvinvoinnissa. Jotta nuorten hyvinvointia voidaan parantaa, on tärkeää tukea ennaltaehkäisevästi lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia. On tärkeää pyrkiä tunnistamaan, mitkä tekijät tukevat sipoolaisten hyvinvointia, jotta hyvinvointi olisi tulevaisuudessakin hyvällä tasolla.

Nuorten aikuisten, työkäisten ja ikääntyneiden koettua hyvinvointia ja elintapoja koskevaa tietoa ei ole juurikaan saatavilla. Hyvinvointia tukevia suojaavia tekijöitä ja toisaalta riskitekijöitä koskevaa tietoa ei ole juurikaan saatavilla. Jotta tietopohja olisi riittävän laaja, tarvitaan myös muuta kuin kansallisista lähteistä saatavaa indikaattoritietoa. Tämä tulee huomioida seuraavan laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelussa.

Sipoon kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmallisuudessa ja systemaattisuudessa sekä terveydenedistämisasiivisuudessa on kehitettävää. Terveydenedistämisasiivisuuden osa-alueista erityisesti osallisuuden osa-alueella on kehitettävää. Sipoon hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet on tarkoitus käynnistää vuoden 2024 aikana.

Sipoon kunnan toiminnassa on toteutettu vuonna 2023 useita väestön hyvinvointia ja terveyttä edistäviä toimenpiteitä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä on toteutettu kunnan kaikkien toimialojen toiminnassa.

Valtuustokauden 2021–2025 hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa kuvatut hyvinvointitavoitteet ovat hyvin laajoja, eikä niitä ole määritelty konkreettisesti. Näin ollen ne eivät ole erityisesti suunnanneet kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Myös tavoitteiden toteutumisen arviointi on tällöin haasteellista.

6 Käsittely toimielimissä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosiraportti on käsitelty hyvinvointijaostossa 19.3.2024 § 16, kunnanhallituksessa 25.3.2024 § 96 sekä valtuustossa 3.6.2024 § 5.

7 Liitteet

Liite 1 Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin taulukot ja kuvat

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin 2023 taulukot

- Taulukko 1. Terveydenedistämisasiivisuus Sipoon kunnan kaikilla sektoreilla asteikolla 0–100.
- Taulukko 2. Terveydenedistämisasiivisuus Sipoon kunnan kuntajohdossa asteikolla 0–100.
- Taulukko 3. Sipoon väestö ikäryhmittäin 31.12.2022 sekä väestöennuste ikäryhmittäin vuoteen 2030 mennessä.
- Taulukko 4. Hyte-kerroin (0–100).
- Taulukko 5. Hyte-kerroin, euroa/asukas.
- Taulukko 6. Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (0–100)
- Taulukko 7. Tulosindikaattoreiden keskiarvo (0–100).
- Taulukko 8. Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista.
- Taulukko 9. Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista
- Taulukko 10. Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista.
- Taulukko 11. Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä
- Taulukko 12. Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja.
- Taulukko 13. Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa.
- Taulukko 14. Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen.
- Taulukko 15. Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.
- Taulukko 16. Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin.
- Taulukko 17. Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä.
- Taulukko 18. Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden edistämisen sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus.

Taulukko 19. Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit.

Taulukko 20. Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä.

Taulukko 21. Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä.

Taulukko 22. Kirjastopalveluiden kävijät ja lainausmäärät vuosina 2022 ja 2023.

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin 2023 kuviot

- Kuvio 1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ohjaavien ohjelmien ja suunnitelmien kokonaisuus.
- Kuvio 2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosittainen suunnittelu.
- Kuvio 3. Terveydenedistämisasiivisuus Sipoon kunnan kaikilla sektoreilla asteikolla 0–100.
- Kuvio 4. Terveydenedistämisasiivisuus Sipoon kunnan kuntajohdossa asteikolla 0–100.
- Kuvio 5. Demografinen huoltosuhde.
- Kuvio 6. Lapsiperheet, % perheistä.
- Kuvio 7. Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä.
- Kuvio 8. Kunnan yleinen pienituloisuusaste.
- Kuvio 9. Lasten pienituloisuusaste.
- Kuvio 10. Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista.
- Kuvio 11. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai heikoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista.
- Kuvio 12. Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 4. ja 5. luokan oppilaista heikko fyysinen toimintakyky.
- Kuvio 13. Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 2–6-vuotiailla.
- Kuvio 14. Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 7–12-vuotiailla.
- Kuvio 15. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista.
- Kuvio 16. Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa, % 4. ja 5. luokan oppilaista.
- Kuvio 17. Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1000 0–7-vuotiasta.
- Kuvio 18. Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista.
- Kuvio 19. Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.

- Kuvio 20. Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % ammattioppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.
- Kuvio 21. Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. ja 9. luokan oppilaista.
- Kuvio 22. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai heikoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista.
- Kuvio 23. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai heikoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.
- Kuvio 24. Kokenut vahvaa positiivista mielensterveyttä viimeisten kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista.
- Kuvio 25. Kokenut vahvaa positiivista mielensterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.
- Kuvio 26. Kokenut vahvaa positiivista mielensterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % ammattioppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.
- Kuvio 27. Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista.
- Kuvio 28. Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.
- Kuvio 29. Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista.
- Kuvio 30. Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.
- Kuvio 31. Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVEI-mittaus), % 8. ja 9. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky.
- Kuvio 32. Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista.
- Kuvio 33. Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.
- Kuvio 34. Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % ammattioppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.
- Kuvio 35. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä.
- Kuvio 36. Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalveluksessa) olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä.
- Kuvio 37. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista.
- Kuvio 38. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.
- Kuvio 39. Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista
- Kuvio 40. Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. luokan opiskelijoista.
- Kuvio 41. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä.

- Kuvio 42. Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä.
- Kuvio 43. Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu.
- Kuvio 44. Mielenterveysperustaisesti sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat / 1000 vastaavan ikäistä.
- Kuvio 45. Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä.
- Kuvio 46. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä.
- Kuvio 47. Sairastavuusindeksi, ikävakioitu.
- Kuvio 48. Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1000 asukasta.
- Kuvio 49. Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1000 asukasta.
- Kuvio 50. Poliisin tietoon tulleet huumausainerikokset / 1000 asukasta.
- Kuvio 51. Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta.
- Kuvio 52. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista.
- Kuvio 53. Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista.
- Kuvio 54. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä.
- Kuvio 55. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–65-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä.
- Kuvio 56. Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä.
- Kuvio 57. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä.

Liite 2 Kunnan tuottamia raportteja ja koonteja väestön hyvinvoinnista

Koulutuspalveluiden tuottama koonti kouluterveyskyselyn 2023 tuloksista: https://www.sipoo.fi/wp-content/uploads/2024/03/Liite-2_Kouluterveyskyselyn-2023-tulokset.pdf

Koulutuspalveluiden tuottama koonti kouluhyvinvointikyselyn tuloksista: https://www.sipoo.fi/wp-content/uploads/2024/03/Liite-3_Koulujen-hyvinvointikyselyn-2023-tulokset.pdf

Ruokapalveluiden tuottama koonti kouluruokailua koskevan kyselyn tuloksista: https://www.sipoo.fi/wp-content/uploads/2024/03/Liite-4_Ruokapalveluiden-kouluruokailukyselyn-tulokset.pdf